

2021 METŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS (metinis)

2022-03- Nr. (3.2E-02)-11K-

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Fiskalinės drausmės įstatymas, Seimo statutas ir kiti biudžeto pajamų gavimą ir programų finansavimą reglamentuojantys teisės aktai. 2021 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, kuriam reikalavimus nustato Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas¹, parengtas vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo² 35 straipsnio nuostata ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintomis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis³ (toliau – Biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės), atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁴ (toliau – Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas) patvirtintus rodiklius. Valstybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo, biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatų vykdymo apskaitos ir ataskaitų sudarymo taisyklės ir formos patvirtintos finansų ministro įsakymu⁵. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklės ir ataskaitų formos patvirtintos finansų ministro įsakymu⁶. Rengiant biudžeto vykdymo ataskaitas dalyvauja Finansų ministerijos struktūriniai padaliniai, kurie pagal kompetenciją teikia reikiamą informaciją ir parengtas atskiras ataskaitas, o Finansų ministerijos Valstybės išdo departamentas (toliau – Valstybės išdo departamentas) parengia valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį.

Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio rengimo tikslas – parodyti valstybės biudžeto pajamų planų pagal mokesčių ir kitų pajamų rūšis ir išlaidų pagal valstybės funkcines ir ekonomines klasifikacijas vykdymą, pateikti visuomenei informaciją apie vykdomas programas, programų finansavimo šaltinius, asignavimų paskirstymą ir naudojimą, nepanaudojimo priežastis.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 35 straipsnio nuostatas metinis valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudaromas atsižvelgiant į tam tikrų metų Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintus rodiklius, panaudotas Vyriausybės rezervo lėšas, perkeltas viršplanines ir nepanaudotas

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais).

² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos d. 30 Nr. I-430 (su pakeitimais ir papildymais).

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

⁴ Lietuvos Respublikos 2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2019 m. gruodžio 17 d. Nr. XIII-2695.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ (su pakeitimais ir papildymais).

įmokų į valstybės biudžetą, nurodytų Biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 16 dalies 1 ir 2 punktuose, sumas, skirtas programoms finansuoti.

Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į valstybės biudžetą gautų pajamų ir valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. Metinis ataskaitų rinkinys skelbiamas viešai Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje adresu www.finmin.lrv.lt.

Vadovaudamasi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 32 straipsnio 3 dalimi, metinį valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį Finansų ministerija teikia Vyriausybei ne vėliau kaip iki kitų metų kovo 15 dienos.

Mokesčių ir kitų įmokų į valstybės ir savivaldybių biudžetus apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja Mokesčių administravimo įstatymu⁷ įgaliosios institucijos. Valstybės ir savivaldybių biudžetams priskirtus mokesčius, kitas įmokas ir rinkliavas mokėtojai sumoka į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija arba VMI) ir Muitinės departamento prie Finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas arba Muitinė) pajamų surenkamąsias sąskaitas, iš kurių šios surinktos lėšos kasdien pervedamos į valstybės išdo sąskaitą⁸, savivaldybių sąskaitas ar į kitas sąskaitas, jeigu tai nustatyta kituose teisės aktuose. Europos Sąjungos (toliau – ES), kita tarptautinė finansinė parama ir kitos valstybės biudžetui priskirtos lėšos pervedamos tiesiogiai į valstybės išdo sąskaitą pagal taisykles ir įmokų kodų sąrašą, patvirtintus finansų ministro įsakymu⁹.

Valstybinė mokesčių inspekcija ir Muitinė kas mėnesį pateikia Valstybės išdo departamentui, o kai įmokos tiesiogiai pervedamos į valstybės išdo sąskaitą, Valstybės išdo departamentas parengia pats, finansų ministro įsakymu patvirtintą Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos formą 1-VP su priedais¹⁰. Susumavus šių apyskaitų duomenis kiekvieną mėnesį parengiama suvestinė apyskaita, kurioje nurodomos faktiškai į valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus ir fondus įmokėtos pajamos pagal įmokų rūšis.

Valstybės biudžeto lėšos, skirtos asignavimų valdytojų, jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatoms vykdyti, iš valstybės išdo sąskaitos pervedamos vadovaujantis Valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklėmis¹¹.

Už valstybės biudžeto programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą ir valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumą ir pateikimą laiku atsakingi asignavimų valdytojai ir ministrų valdymo sričių įstaigų, vykdančių atitinkamo asignavimų valdytojo programas ir turinčių pavaldžių biudžetinių įstaigų, vadovai.

Valstybės kontrolė, vadovaudamasi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 30 straipsniu, ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 dienos Vyriausybei ir iki kitų metų spalio 10 dienos Seimui pateikia valstybinio audito išvadas ir audito ataskaitas dėl valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, kurio sudėtinė dalis yra valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.

⁷ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004 m. balandžio 13 d. Nr. IX-2112 (su pakeitimais ir papildymais).

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. 1K-169 „Dėl valstybės biudžetui priskirtų mokesčių, kitų įmokų ir rinkliavų pervedimo į valstybės išdo sąskaitą“ (su pakeitimais ir papildymais).

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 1K-429 „Dėl Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir kitų valstybės biudžetui priskirtų lėšų tiesioginio pervedimo į valstybės išdą taisyklių ir įmokų kodų sąrašo patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 1K-019 „Dėl mokesčių ir kitų įmokų į valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus apyskaitos“ (su pakeitimais ir papildymais).

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. 195 „Dėl valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklių patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

II SKYRIUS APSKAITOS POLITIKA

Sudarant metinį valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį buvo vadovautasi šiais bendraisiais apskaitos principais:

1. Grynujų pinigų principu – ataskaitose pajamos pripažįstamos, kai pinigai gaunami į sąskaitas, o išlaidos pripažįstamos, kai jos apmokamos.

2. Subjekto principu – apskaitoje registruojama ir ataskaitose rodoma tik valstybės biudžeto asignavimų valdytojų, mokesčių administratorių ir Finansų ministerijos valstybės biudžeto vykdymo informacija.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo ataskaita (forma Nr. 1) parengiama pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos, Muitinės departamento pateiktas mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitas, taip pat valstybės išdo apskaitos duomenis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo ataskaitų formų (formos Nr. 2–6) stulpelyje „Planas“ rodomi Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtinti asignavimų planai, o stulpelyje „Planas su leistiniais patikslinimais“ rodomi patikslinti asignavimų planai, atlikus leistinus patikslinimus, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo, Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis. Stulpelyje „Vykdytas“ rodomi valstybės biudžeto asignavimų valdytojų panaudotų valstybės biudžeto asignavimų duomenys. Stulpelyje „Patikslinto plano vykdymas, proc.“ rodomas valstybės biudžeto asignavimų valdytojų panaudotų valstybės biudžeto asignavimų duomenų palyginimas su patikslintu planu procentais.

Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitose rodomas asignavimų panaudojimas išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti pagal visus valstybės biudžeto asignavimų valdytojus ataskaitų formose Nr. 2 ir Nr. 3.

Suminė valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo informacija pagal valstybės funkcijas pateikiama ataskaitos formoje Nr. 4, o pagal ekonominę klasifikaciją – ataskaitos formoje Nr. 5.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo panaudojimo ataskaitoje (forma Nr. 6) pateikiami duomenys apie iš Vyriausybės rezervo skirtas ir panaudotas lėšas. Ataskaitoje nurodomi tie asignavimų valdytojai, kuriems pagal atskirus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus buvo skirtos lėšos iš Vyriausybės rezervo.

Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti, ir perkeltų viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą (pagal asignavimų valdytojus) ataskaita (forma Nr. 7) rengiama pagal mokėtojų tiesiogiai į valstybės išdo banko sąskaitą įmokėtų pajamų įmokų ir pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti, duomenis, asignavimų valdytojų pateiktų asignavimų panaudojimo ataskaitų duomenis ir pagal VMI pateiktos apyskaitos apie valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti pagal asignavimų valdytojus, duomenis.

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede nurodytos valstybės institucijos ir įstaigos paskirsto ir perveda savivaldybėms valstybės biudžeto specialias tikslines dotacijas. Valstybės institucijų ir įstaigų pateiktų duomenų pagrindu, nurodant dotacijos paskirties pavadinimą, parengta ataskaita (forma Nr. 8).

Valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos savivaldybių biudžetams ataskaita (forma Nr. 9) panaikinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. 1K-12 „Dėl Finansų ministro 2010 m. sausio 29 d. įsakymo Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ pakeitimo“.

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtinta Valstybės investicijų 2021–2023 metų programa. 2021 metų valstybės investicijų programos (pagal investavimo sritis) vykdymo duomenys pateikiami ataskaitos formoje Nr. 10.

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas, valstybės garantijų ir valstybės garantuojamų garantijų institucijų prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas limitai, valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybinių profesinio mokymo įstaigų skolinimosi limitai. Informacija apie limitų vykdymą pateikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi, skolos ir garantuotos skolos limitų ataskaitoje (forma Nr. 1SL).

3. Periodiškumo principu – į biudžetinių metų pajamas įskaitytos įmokos, kurios į VMI, Muitinės departamento ir Valstybės išdo departamento sąskaitas, į kurias mokėtojai įmokas perveda tiesiogiai, pateko iki 2021 metų gruodžio 31 dienos įskaitytinai. Į valstybės biudžeto panaudotus asignavimus įskaitytos lėšos, kurių pervedimo įvykdymo pradžia nustatyta iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai.

4. Pastovumo principu – taikomas apskaitos metodas, analogiškas kaip ir ankstesniais metais. Ataskaitų rinkinio rengimo procesas ir Finansų ministerijos nustatytos kontrolės procedūros iš esmės nepakito.

5. Piniginio mato principu – informacija ataskaitose ir aiškinamojo rašto prieduose išreikšta tūkstančiais eurų su vieno ženklo po kablelio tikslumu. Atskirose ataskaitose dėl skaičių apvalinimo galimi nedideli skaičių nuokrypiai. Ataskaitų aiškinamojo rašto aprašomojoje dalyje ir lentelėse sumos pateikiamos milijonais eurų su vienu ženklu po kablelio.

6. Palyginimo principu – aiškinamajame rašte pateikiama ankstesnių metų valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų informacija palyginimui.

III SKYRIUS

VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMŲ PLANO VYKDYMAS

2021 metų valstybės biudžeto pajamų planas, be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, įvykdytas 111,2 proc. – gauta 10 742,1 mln. eurų (1 081,8 mln. eurų daugiau nei planuota). 2021 metų valstybės biudžeto planas kartu su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis buvo 12 437,4 mln. eurų, planas vykdytas 105,1 proc. – į valstybės biudžetą gauta 13 075 mln. eurų pajamų, t.y. 637,5 mln. eurų daugiau nei buvo planuota.

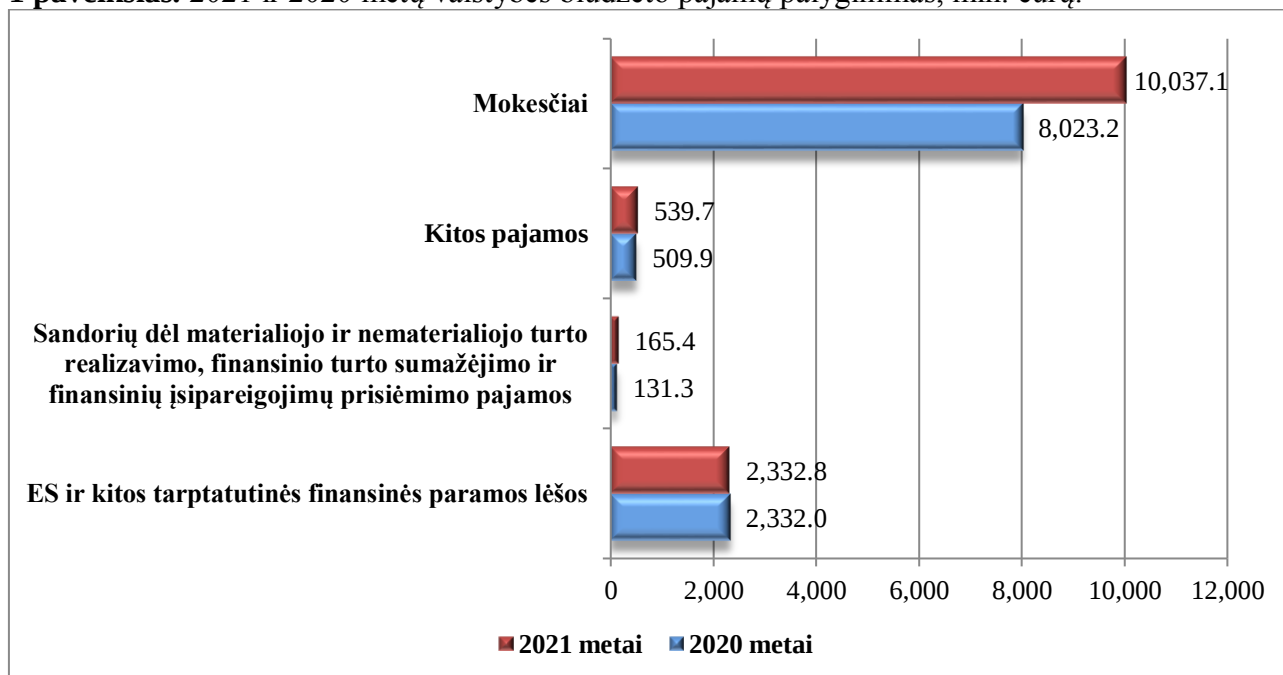
1 lentelė. 2021 metų valstybės biudžeto pajamų plano vykdymas, mln. eurų.

	2020 m. pajamos faktas	2021 m. pajamų planas	2021 m. pajamos faktas	2021 m. pajamų plano įvykdymas		2021 m. palyginimas su 2020 m.	
				+/-	%	+/-	%
Valstybės biudžeto pajamos be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos	8 664,3	9 660,3	10 742,1	1 081,8	111,2	2 077,8	24
ES ir kita tarptautinė finansinė parama	2 332	2 777,1	2 332,8	-444,3	84	0,8	0
Valstybės biudžeto pajamos, iš viso	10 996,3	12 437,4	13 075	637,5	105,1	2 078,6	18,9

Šaltinis – Finansų ministerija

Didžiausią visų valstybės biudžeto pajamų dalį sudaro pajamos iš mokesčių (2021 metais – 76,8 proc.). Palyginti su 2020 metais, 2021 metais šios pajamos išaugo beveik 2 014 mln. eurų arba 25,1 proc. Kitos pajamos, kurias sudaro turto pajamos, pajamos už prekes ir paslaugas, pajamos iš baudų, konfiskuoto turto ir kitų kitų netesybų bei kitos neišvardytos pajamos, 2021 metais sudarė 4,1 proc. visų pajamų, jų buvo gauta 5,8 proc., arba 29,8 mln. eurų daugiau nei 2020 metais. Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo, finansinio turto sumažėjimo ir finansinių įsipareigojimų prisiėmimo pajamos sudarė 1,3 proc. visų pajamų, jų buvo gauta 26 proc., arba 34,1 mln. eurų daugiau nei 2020 metais. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos 2021 metais sudarė 17,8 proc. visų valstybės biudžeto pajamų, jų 2021 m. palyginti su 2020 m. gauta 0,8 mln. eurų daugiau.

1 paveikslas. 2021 ir 2020 metų valstybės biudžeto pajamų palyginimas, mln. eurų.



Šaltinis – Finansų ministerija

2021 metų pajamų surinkimo pagal pagrindines valstybės biudžeto pajamų rūšis palyginimas su 2020 metais pateiktas 2 lentelėje.

2 lentelė. 2021 ir 2020 metų valstybės biudžeto pajamų palyginimas, mln. eurų

Pajamų rūšis	2020 m. pajamos faktas	2021 m. pajamos faktas	2021 m. faktiškai gautų pajamų pokytis palyginti su 2020 m.	2021 m. faktiškai gautų pajamų pokytis palyginti su 2020 m., proc.
Mokesčių pajamos	8 023,2	10 037,1	2 014,0	25,1
Gyventojų pajamų mokestis	1 886,8	2 188,5	301,7	16,0
Pelno mokestis	779,7	1 183,2	403,5	51,8
Nekilnojamojo turto mokestis	5,1	9,6	4,5	86,8
Pridėtinės vertės mokestis	3 574,4	4 708,6	1 134,3	31,7
Atskaitymai nuo pajamų pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą	24,4	31,1	6,6	27,2
Akcizai	1 558,9	1 657,9	99,0	6,4
Loterijų ir lošimų mokesčiai	17,2	23,7	6,5	37,7
Transporto priemonių mokesčiai	36,1	53,1	17,0	47,0
Mokesčiai už aplinkos teršimą	12,9	14,2	1,2	9,4
Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčiai	127,6	167,3	39,7	31,1
Kitos pajamos	509,9	539,7	29,8	5,8
Turto pajamos	209,6	193,6	-16,0	-7,6
Palūkanos už paskolas	4,1	7,0	2,8	68,5
Palūkanos už indėlius, depozitus, sąskaitų likučius ir vertybinius popierius	1,5	1,2	-0,3	-16,9
Lietuvos banko pelno įmokos	13,8	16,6	2,9	20,7
Dividendai ir valstybės įmonių pelno įmokos	165,6	140,4	-25,2	-15,2
Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	18,3	21,8	3,5	19,1
Angliavandenilių išteklių mokestis	1,5	1,7	0,2	11,2
Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise	4,8	4,9	0,1	1,8
Pajamos už prekes ir paslaugas	209,3	225,9	16,6	7,9
Biudžetinių įstaigų pajamos už prekes ir paslaugas	89,8	89,6	-0,2	-0,2
Pajamos už ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą	5,1	5,2	0,1	1,8
Konsulinis mokestis	10,5	11,6	1,1	10,8
Žyminis mokestis	9,6	9,1	-0,5	-4,8
Rinkliavos	37,5	46,9	9,4	24,9
Kitos pajamos	56,8	63,5	6,7	11,7
Pajamos iš baudų, konfiskuoto turto ir kitų netesybų	61,9	74,5	12,5	20,3
Kitos neišvardytos pajamos	29,0	45,7	16,6	57,4
Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	128,7	144,6	15,8	12,3
Finansinio turto sumažėjimo pajamos (finansinio turto pardavimas / grįžusios finansinės investicijos)	2,6	20,8	18,2	711,1
Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	2 332,0	2 332,8	0,8	0,0
IŠ VISO	10 996,3	13 075,0	2 078,6	18,9

*Šaltinis – Finansų ministerija

Toliau pateikiami valstybės biudžeto pajamų iš **pagrindinių mokesčių** surinkimo užduočių vykdymą lėmę veiksniai ir analizė.

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

Per 2021 metus buvo gauta **4 708,6 mln. eurų** pajamų iš PVM. 2021 metų planas įvykdytas 108,2 proc., į biudžetą gauta 357,8 mln. eurų daugiau nei planuota. 2021 m. palyginti su 2020 m. į valstybės biudžetą įplaukė 1 134,2 mln. eurų, arba 31,7 proc., daugiau pajamų iš PVM.

3 lentelė. VMI ir muitinės administruojamos pajamos iš PVM, mln. eurų

Pajamos iš PVM	2020 m. faktas	2021 m. planas	2021 m. faktas	Fakto pokytis (+,-) %		Plano įvykdymas (+,-) %	
Vidaus vartojimo ir importo PVM, administruojamas VMI	3 538,5	4 303,9	4 659,7	1 121,2	31,7	355,8	108,3
Importo PVM, administruojamas muitinės	35,9	46,9	48,9	13,0	36,3	2,0	104,4
Iš viso	3 574,4	4 350,8	4 708,6	1 134,2	31,7	357,8	108,2

Šaltinis – Finansų ministerija.

Pajamų iš PVM surinkimui įtakos turėję veiksniai:

- **Mokesčių mokėtojams grąžinant dėl COVID atidėtus mokėjimus, sumažėjusi PVM nepriemoka.** Mokesčių mokėtojų, kuriems dėl COVID-19 pandemijos sukeltų pasekmių iki 2021 m. rugpjūčio 31 d. buvo taikomos mokesstinės pagalbos priemonės, t.y. suteikta galimybė atidėti VMI administruojamų PVM prievolių mokėjimus be delspinigių ir neatliekant išieškojimo veiksmų, PVM atidėjimai 2021 m. pabaigoje sudarė 302,2 mln. eurų, t.y., per 2021 metus sumažėjo 209,1 mln. eurų. Visa PVM nepriemoka, įvertinus ir kitą nei COVID nepriemoką, per 2021 metus sumažėjo 174,6 mln. eurų. Palyginti per 2020 metus visa PVM nepriemoka buvo padidėjusi 493,4 mln. eurų
- **Bendra VMI ir muitinės PVM prievolė padidėjo.** 2021 m., palyginti su 2020 m. (laikotarpis prilygintas PVM sumokėjimo laikotarpiui), VMI ir Muitinei deklaruotų sandorių vertė padidėjo 21,1 proc. arba 24,7 mlrd. eurų, iš jų apmokestinamųjų sandorių vertė padidėjo 18,3 proc. arba 12,6 mlrd. eurų. Bendra VMI ir muitinės administruojama deklaruota PVM prievolė nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 10 proc. arba 404 mln. eurų. Nors deklaruotas grąžintinas PVM didėjo 27,3 proc. arba beveik 650 mln. eurų (didžiąja dalimi dėl išaugusių 0 proc. apmokestinamų pardavimų, atspindinčių eksporto apimtį), nominalia reikšme sparčiau augo mokėtinas PVM (kiek daugiau nei 1 mlrd. eurų arba 16,4 proc.), parodantis apmokestinamus pardavimus šalies viduje.
- **PVM grąžinimų ir mokestinės permokos įskaitymų kitų mokesčių mokėtojų prievolėms padengti buvo atlikta daugiau.** Per 2021 metus PVM grąžinimų ir mokestinės permokos įskaitymų kitų mokesčių mokėtojų prievolėms padengti buvo atlikta 429,4 mln. eurų (28,1 proc.) daugiau, nei per 2020 metus.

4 lentelė. VMI ir muitinei deklaruoti PVM duomenys, mln. eurų ir proc.

	Duomenys, atitinkantys 2020 m. PVM sumokėjimo laikotarpį	Duomenys, atitinkantys 2021 m. PVM sumokėjimo laikotarpį	Pokytis; (+,-) %	
Bendra deklaruotų sandorių vertė, iš jų:	117 098,0	141 761,3	24 663,3	21,1
PVM deklaracijose deklaruoti apmokestinamieji sandoriai ir muitinei deklaruota apmokestinamoji PVM prekių vertė	68 883,0	81 494,9	12 611,9	18,3
Deklaruota bendra PVM prievolė, iš jos:	4 060,6	4 464,6	404,0	10,0

	Duomenys, atitinkantys 2020 m. PVM sumokėjimo laikotarpį	Duomenys, atitinkantys 2021 m. PVM sumokėjimo laikotarpį	Pokytis; (+,-) %	
Deklaruotas mokėtinas PVM	6 439,0	7 492,6	1 053,6	16,4
Deklaruotas gautinas PVM	2 378,4	3 028,0	649,6	27,3

Šaltinis – Finansų ministerija.

GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS

Gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) į valstybės biudžetą per 2021 m. gauta 2 188,5 mln. eurų. Palyginti su planu, gauta 151,8 mln. eurų, arba 7,5 proc., daugiau. Palyginti su 2020 m., gauta 301,7 mln. eurų, arba 16 proc., daugiau.

Pagrindiniai GPM surinkimo pokyčius lėmę veiksniai:

- **Palanki situacija darbo rinkoje.** Valstybinio socialinio draudimo fondo prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos operatyviais įdarbinimų ir atleidimų duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. šalyje buvo 1 268,2 tūkst. darbuotojo statusą turinčių asmenų, palyginti su 2021 m. sausio 1 d., darbuotojų skaičius padidėjo 40,7 tūkst., arba 3,3 proc.
- **Didėjusi minimalioji mėnesinė alga ir spartus darbo užmokesčio augimas.** Nuo 2021 m. sausio 1 d. minimalioji mėnesinė alga buvo padidinta 5,8 proc., t.y. nuo 607 eurų iki 642 eurų. Statistikos departamento 2021 metais paskelbto Darbuotojų skaičiaus pagal spalio mėn. darbo užmokesčio dydį tyrimo duomenimis, 2020 m. spalio mėn. iki 800 eurų bruto atlyginimą (indikatyvus atlyginimų intervalas, kuriame minimaliosios mėnesinės algos didinimas gali turėti tiek tiesioginės, tiek netiesioginės įtakos) uždirbo apie 19,6 proc. darbuotojų, dirbusių pilną darbo dieną. Vidutinis darbo užmokestis šalies ūkyje (įskaitant ir individualias įmones) 2021 m. sudarė 1 568 eurus ir, palyginti su 2020 m., išaugo 9,8 proc.
- **Nuo COVID-19 nukentėjusiems mokesčių mokėtojams taikytos pagalbos priemonės.** Mokesčių mokėtojų, kuriems iki 2021 m. rugpjūčio 31 d. buvo suteikta galimybė atidėti GPM prievolių mokėjimus be delspinigių ir neatliekant išieškojimo veiksmų, šio mokesčio atidėjimai 2022 m. sausio 1 d. sudarė 96,7 mln. eurų, t.y. per 2021 m. sumažėjo 25,5 mln. eurų.
- **Reikšmingai išaugę GPM permokos grąžinimai ir GPM įmokos pagal metinėje pajamų deklaracijoje susiformavusią prievolę.** Per 2021 m. gyventojams grąžinta 290,6 mln. eurų GPM permokų, t.y. 109 mln. eurų (1,6 karto) daugiau nei 2020 m. Daugiausiai permokų, apie 76 proc., gyventojai susigrąžino dėl pritaikyto per mažo neapmokestinamojo pajamų dydžio. Šios permokos augimą nulėmė 2020 m. liepos 1 d. padidintas neapmokestinamasis pajamų dydis, kurio taikymas buvo numatytas atgaline data visiems 2020 metams, t.y. faktinis šios lengvatos pritaikymas už pirmąjį 2020 m. pusmetį įvyko deklaruojant 2020 metų pajamas (terminas – 2021 m. gegužės 1 d.). Dar apie 15 proc. GPM permokų grąžinta už praėjusiais metais mokėtas gyvybės draudimo įmokas.
Tuo tarpu gyventojai, kartu su metine gyventojų pajamų mokesčio deklaracija deklaruojant mokėtiną GPM (pvz. vykdę individualią veiklą, uždirbę iš turto pardavimo, metų eigoje prisitaikę per daug neapmokestinamojo pajamų dydžio ir kt.), sumokėjo 271,8 mln. eurų, t.y. 65,5 mln. eurų (31,8 proc.) daugiau nei 2020 m.

AKCIZAI

Per 2021 metus į valstybės biudžetą surinkta **1 657,9 mln. eurų** akcizų. Palyginti su 2020 metais į valstybės biudžetą pervesta 99 mln. eurų, arba 6,4 proc. daugiau pajamų iš akcizų. 2021 metų pajamų iš akcizų planas vykdytas 102,5 proc. ir į biudžetą gauta 40,9 mln. eurų pajamų daugiau nei planuota.

5 lentelė. VMI ir muitinės administruojamos pajamos iš akcizų, mln. eurų ir proc.

	2020 m. faktas	2021 m. planas	2021 m. faktas	Fakto pokytis		Plano įvykdymas	
				(+,-)	%	(+,-)	%
VMI	1 537,7	1 596,4	1 633,7	95,9	6,2%	37,3	102,3%
Muitinė	21,2	20,6	24,3	3,1	14,6%	3,6	117,6%
Iš viso	1 558,9	1 617,0	1 657,9	99,0	6,4%	40,9	102,5%

Šaltinis – Finansų ministerija.

Pagrindiniai veiksniai, turėję įtakos pajamų iš akcizų surinkimui, yra:

- **Išaugę akcizinių prekių pardavimai.** 2020 m. gruodžio mėn. – 2021 m. lapkričio mėn., palyginti su 2019 m. gruodžio mėn. – 2020 m. lapkričio mėn., augo vyno ir kitų fermentuotų gėrimų, etilo alkoholio, cigarų ir cigarilių, rūkomojo tabako, kaitinamojo tabako produktų, elektroninių cigarečių skysčio, benzino, dyzelinių degalų pardavimai didmeninėje rinkoje.
- **Didesni akcizų tarifai.** Nagrinėjamu laikotarpiu pajamų iš akcizų surinkimui teigiamos įtakos turėjo taikyti didesni akcizų tarifai tabako produktams ir etilo alkoholiui (padidinti nuo 2020 m. kovo 1 d.), taip pat nuo 2021 m. kovo 1 d. padidinti akcizų tarifai apdoroto tabako produktams.
- **Sumažėję mokesčių mokėtojų atidėti mokėjimai.** Mokesčių mokėtojų, kuriems iki 2021 m. rugpjūčio 31 d. buvo suteikta galimybė atidėti akcizų prievolių mokėjimus be delspinigių ir neatliekant išieškojimo veiksmų, šio mokesčio atidėjimai 2022 m. sausio 1 d. sudarė 8,7 mln. eurų, t.y. per 2021 metus sumažėjo 14,7 mln. eurų.

6 lentelė. Pajamų iš akcizų surinkimas pagal akcizais apmokestinamų prekių grupes, mln. eurų

Akcizais apmokestinamų prekių grupės	2020 m. sausio- gruodžio mėn. faktas	2021 m. sausio- gruodžio mėn. faktas	Fakto pokytis	
			+ / -	%
IŠ VISO AKCIZŲ, iš jų:	1 558,9	1 657,9	99,0	6,4%
už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, iš jų:	384,0	425,1	41,1	10,7%
už vyną ir kitus fermentuotus gėrimus	43,2	49,1	5,9	13,6%
už tarpinius produktus	6,8	6,6	-0,2	-3,2%
už etilo alkoholį	235,6	272,0	36,4	15,4%
už alų	98,4	97,4	-1,0	-1,0%
už apdorotą tabaką ir kaitinamojo tabako produktus, iš jų:	307,0	321,5	14,4	4,7%
už cigaretes	275,4	283,0	7,6	2,8%
už cigarus ir cigariles	4,9	7,3	2,4	49,7%
už rūkomąjį tabaką	7,8	7,4	-0,3	-4,3%
už kaitinamojo tabako produktus	19,0	23,8	4,7	24,9%
už elektroninių cigarečių skystį	1,3	4,6	3,3	263,2%
už energinius produktus, iš jų:	865,1	905,2	40,1	4,6%

Akciais apmokestinamų prekių grupės	2020 m. sausio- gruodžio mėn. faktas	2021 m. sausio- gruodžio mėn. faktas	Fakto pokytis	
			+ / -	%
už variklių benzina, jo pakaitalus ir priedus	153,9	160,7	6,9	4,5%
už gazolius, jų pakaitalus ir priedus	666,2	697,1	30,9	4,6%
už gazolius skirtus naudoti žemės ūkio veikloje, įskaitant žuvininkystėje	17,7	18,2	0,4	2,4%
už suskystintas dujas, skirtas automobiliams	21,6	22,6	1,0	4,7%
už kitus energinius produktus	5,7	6,7	0,9	16,0%
už elektros energiją	1,5	1,6	0,1	4,3%

Šaltinis – Finansų ministerija (suvestiniai VMI ir muitinės duomenys).

7 lentelė. Akciais apmokestinamų prekių pardavimai

Akciais apmokestinamų prekių grupės	Mato vienetai	2019 m. gruodžio mėn.-2020 m. lapkričio mėn.	2020 m. gruodžio mėn.-2021 m. lapkričio mėn.	Pokytis	
				+ / -	%
Vynas ir kiti fermentuoti gėrimai	Kiekis, hektolitrais	378 534	407 249	28 715	7,6%
Tarpiniai produktai	Kiekis, hektolitrais	28 267	27 250	-1 016	-3,6%
Etilo alkoholis	Kiekis, gryno alkoholio hektolitrais	123 363	130 998	7 634	6,2%
1% alus	Kiekis, hektolitrais	12 170 260	11 811 577	-358 683	-2,9%
Cigaretės	Kiekis, tūkst. vnt.	2 454 909	2 389 830	-65 079	-2,7%
Cigarai ir cigarilės	Kiekis, kg	110 831	133 773	22 942	20,7%
Rūkomasis tabakas	Kiekis, kg	76 030	83 234	7 204	9,5%
Kaitinamojo tabako produktai	Kiekis, kg	186 488	210 137	23 649	12,7%
Elektroninių cigarečių skystis	Kiekis, litrais	9 859	8 736	-1 124	-11,4%*
Variklių benzinas	Kiekis, tūkst. litrų	330 875	343 808	12 933	3,9%
Dyzelinas	Kiekis, tūkst. litrų	1 826 322	1 867 956	41 634	2,3%
Žymėtas dyzelinas žemės ūkio reikmėms	Kiekis, tūkst. litrų	298 142	280 984	-17 158	-5,8%
Suskystintos automobilių dujos	Kiekis, tonomis	78 591	71 680	-6 911	-8,8%

Šaltinis – VMI.

*Įvertinus muitinės administruojamas elektroninių cigarečių skysčio pardavimo apimtis, augimas sudarytų apie 4,1 karto.

PELNO MOKESTIS

Pelno mokesčio į valstybės biudžetą per 2021 metus gauta **1 183,2 mln. eurų**. Palyginti su planu, gauta 394,4 mln. eurų, arba 50 proc., daugiau. Palyginti su 2020 metais pelno mokesčio gauta 403,5 mln. eurų, arba 51,8 proc., daugiau.

Pagrindiniai veiksniai, turėję įtakos pelno mokesčio pajamoms:

- **Išaugusios avansinio pelno mokesčio įmokos.** Per 2021 m. sumokėta 843,8 mln. eurų avansinio pelno mokesčio, tai yra 41,3 proc. (246,6 mln. eurų) daugiau nei 2020 m. ir 10,2

proc. (78,2 mln. eurų) daugiau, nei deklaruota mokėtino avansinio mokesčio už 2021 m. Už 2021 m. deklaruoto avansinio pelno mokesčio suma (nevertinant kredito įstaigų avansinio papildomo pelno mokesčio) sudarė 748,2 mln. eurų, tai 14,9 proc. (97 mln. eurų) daugiau, palyginti su 2020 m. Mokėtino avansinio pelno mokesčio įmokų sumos augo nepaisant 1,5 proc. mažesnio įmonių, deklaravusių mokėtino avansinio pelno mokesčio įmokų sumas, skaičiaus.

Įprastai sumokėto avansinio pelno mokesčio įmokos neviršija deklaruotų, tačiau 2021 m. dalis įmonių mokėjo ne tik avansinį pelno mokestį už 2021 m., bet ir tikslino 2020 m. avansinio pelno mokesčio deklaracijas bei papildomai sumokėjo šio mokesčio už 2020 metus. Taip nutiko įmonėms (tame tarpe ir didelėms gamybinėms bei prekybinėms įmonėms), 2020 metais pasirinkusioms deklaruoti avansinį pelno mokestį pagal numatomą pelningumą ir nurodžiusioms, jog pelno neuždirbs. Tačiau, paaiškėjus įmonių lūkesčius viršijusiems faktiniams 2020 metų finansiniams rezultatams, tokios įmonės tikslino avansinio pelno mokesčio deklaracijas už 2020 metus ir sumokėjo trūkstamą avansinį pelno mokestį.

Kredito įstaigos avansinio papildomo pelno mokesčio už 2021 m. iš viso deklaravo 17,4 mln. eurų (2,4 proc. arba 0,4 mln. eurų mažiau nei 2020 m.), kartu susigrąžinant 2,1 mln. eurų už 2020 metus avansu permokėto šio mokesčio (už visus 2020 m. iš viso deklaruota 17,8 mln. eurų avansinio kredito įstaigų papildomo pelno mokesčio).

- **Rekordinės metinio pelno mokesčio įmokos.** Per 2021 m. sumokėta 279,2 mln. eurų metinio pelno mokesčio, tai yra 61,7 proc. (106,6 mln. eurų) daugiau nei 2020 m. Metinės pelno mokesčio įmokos mokamos įvertinus avansu jau sumokėtas šio mokesčio sumas, tad prie reikšmingo metinių pelno mokesčio įmokų prieaugio prisidėjo ne tik 14,3 proc. (115,2 mln. eurų) išaugusi deklaruotos metinės pelno mokesčio prievolės suma, bet ir 2020 metais santykinai mažesnė avansu sumokėta pelno mokesčio dalis. Palyginimui, 2020 m. avansu sumokėta apie 65 proc. šio mokesčio prievolės, apskaičiuotos pagal faktinius atitinkamų metų įmonių finansinius rezultatus, kai tuotarpu 2019 m. šis rodiklis sudarė apie 77 proc.

COVID pandemiją daugiausiai pelno mokesčio sumokantys ekonominės veiklos sektoriai atlaikė sėkmingai. Pusę visos pelno mokesčio prievolės už 2020 metus deklaravę didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto bei apdirbamosios gamybos sektoriai, veiklos pelną auginę atitinkamai 36,7 proc. ir 17,1 proc. Mokėtinas pelno mokestis šiuose sektoriuose bendrai išaugo 31 proc. Be to, veiklos pelnas augo elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo, informacijos ir ryšių bei statybos sektoriuose (atitinkamai 87,8 proc., 14,7 proc. ir 10,8 proc.). Šiose veiklose deklaruota apie 15 proc. visos pelno mokesčio prievolės už 2020 metus, o pastaroji per metus išaugo 13,1 proc.

Sėkmingai atlaikytą pandemiją laikotarpį iliustruoja ir 2020 metais 1,8 proc. padidėjęs pelningų įmonių skaičius.

Dėl viruso plitimo apribojus dalies įmonių veiklą labiausiai nukentėjo apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektorius, meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla bei profesinės, mokslinės ir techninės veiklos sektoriai – mokėtinas pelno mokestis juose atitinkamai sumažėjo 29,3 proc., 21,8 proc. ir 13,5 proc. Bendras šių sektorių deklaruotas pelno mokestis prieš pandemiją sudarė 8,4 proc. (2019 m. duomenimis) visos deklaruotos pelno mokesčio prievolės, o 2020 metais ši dalis sumažėjo iki 6,1 proc.

- **Ženkliai išaugusi pelno mokesčio prie pajamų šaltinio suma.** Pelno mokesčio prie pajamų šaltinio¹² paprastai per metus mokesčių mokėtojai iš viso sumoka apie 10 mln. eurų, tačiau

¹² Užsienio vieneto ne per nuolatines buveines Lietuvos Respublikos teritorijoje gautos pajamos, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje. Pelno mokestį prie pajamų šaltinio nuo išmokamų sumų išskaičiuoja ir per 15 dienų pasibaigus mėnesiui, kurį buvo išmokėtos sumos, į biudžetą sumoka išmokas išmokėjęs asmuo.

per 2021 m. šio mokesčio gauta 56,3 mln. eurų, vienam didžiajam mokesčių mokėtojui sumokėjus 47,1 mln. eurų šio mokesčio.

- **Sumažėję mokesčių mokėtojų atidėti mokėjimai.** Mokesčių mokėtojų, kuriems iki 2021 m. rugpjūčio 31 d. buvo suteikta galimybė atidėti pelno mokesčio prievolių mokėjimus be delspinigių ir neatliekant išieškojimo veiksmų, šio mokesčio atidėjimai 2022 m. sausio 1 d. sudarė 29,2 mln. eurų, t.y. per 2021 m. sumažėjo 20,8 mln. eurų.

KITI MOKESČIAI IR KITOS PAJAMOS

Kitų mokesčių, kitų pajamų, materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo, finansinio turto sumažėjimo ir finansinių įsipareigojimų prisiėmimo pajamų 2021 m. gauta **1 003,9 mln. eurų**, 139,3 mln. eurų (16,1 proc.) daugiau nei praėjusiais metais ir 136,9 mln. eurų (15,8 proc.) daugiau nei planuota.

2021 METŲ PAJAMŲ NETEKIMAI DĖL MOKESČIŲ LENGVATŲ TAIKymo

Dėl 2021 m. galiojusių keturių pagrindinių mokesčių lengvatų ir specialiųjų sąlygų, kurios nėra privalomos pagal Europos Sąjungos teisę ir kurioms įvertinti yra duomenys, valstybės biudžetas (GPM atveju – ir savivaldybių biudžetai) neteko apie 2 413,9 mln. eurų pajamų.

8 lentelė. 2021 metų valstybės biudžeto (GPM atveju – ir savivaldybių biudžetų) pajamų netekimai dėl pagrindinių mokesčių lengvatų ir specialiųjų sąlygų, mln. eurų

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS iš viso:	333,5
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikomo vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka; neįgalųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui; receptiniams nekompensuojamiems vaistams.	151,4
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo restoranų, kavinių ir panašių maitinimo įstaigų teikiamoms maitinimo paslaugoms ir išsinešti tiekiamam maistui, išskyrus alkoholinius gėrimus	56,4
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo šilumos energijai, tiekiamai gyvenamosioms patalpoms šildyti, į gyvenamąsias patalpas tiekiamam karštam vandeniui arba šaltam vandeniui karštam vandeniui paruošti ir šilumos energijai, sunaudotai šiam vandeniui pašildyti	40,7
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat keleivių bagažo vežimo paslaugoms	22,2
Dėl specialios tvarkos taikymo kai apmokestinamasis asmuo neprivalo pateikti prašymo įregistruoti jį 1) PVM mokėtoju ir už tiekiamas ir teikiamas paslaugas skaičiuoti PVM ir mokėti jį į biudžetą, jeigu bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje suma per paskutinius 12 mėnesių neviršijo 45 000 eurų (palyginti su Direktyvoje Lietuvai numatyta 29 000 eurų riba) ar 2) įsiregistravimo PVM mokėtoju pagal PVMĮ 71-1 straipsnį dėl šalies teritorijoje įsigytų prekių iš kitos šalies sumos, kuri neviršijo 14 000 eurų ribos (palyginti su Direktyvoje numatyta 10 000 eurų riba)	14,1*
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo apgyvendinimo paslaugoms	14,0
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams	11,3
Dėl 0 proc. PVM tarifo taikomo tiekiamoms vakcinoms nuo COVID-19 ligos, tiekiamoms <i>in vitro</i> diagnostikos medicinos priemonėms, skirtoms COVID-19 ligos diagnostikai.	8,5

Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikomo laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius	5,8
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo meno ir kultūros įstaigų, meno ir kultūros renginių, sporto renginių, sporto klubų lankymui ir kitų asmenų, teikiančių panašias į sporto klubų teikiamas paslaugas, lankymui, atlikėjų teikiamoms atlikimo paslaugoms.	4,7
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikomo buitiniams energijos vartotojams tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenti	3,0
Dėl kompensacinio PVM tarifo ūkininkams schemos taikymo (darant prielaidą, kad nesant schemos, ūkininkai nesirinktų registruotis PVM mokėtojais)	1,4
AKCIZŲ MOKESTIS iš viso:	432,7
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, verslo reikmėms	154,0**
Dėl mažesnio akcizų tarifo žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams	94,4
Dėl gamtinių dujų, tiekiamų buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	67,1**
Dėl gamtinių dujų, naudojamų mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, atleidimo nuo akcizų	28,2*/**
Dėl mažesnio akcizų tarifo šildymui skirtiems gazoliams	27,2
Dėl mažesnio akcizų tarifo vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 8,5 procento	18,5
Dėl naftos dujų ir dujinių angliavandenilių, kai jie skirti buitinėms reikmėms, atleidimo nuo akcizų	14,1
Dėl apdoroto tabako, jeigu jis sunaikinamas prižiūrint kompetentingai institucijai, atleidimo nuo akcizų	13,8
Dėl elektros energijos, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atleidimo nuo akcizų	5,0
Dėl gamtinių dujų, naudojamų kaip variklių degalai, atleidimo nuo akcizų	2,6*
Dėl elektros energijos, tiekiamos buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	2,2
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras	1,6**
Dėl mažesnio akcizų tarifo elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms	1,4
Dėl akcizais apmokestinamų prekių (alkoholiniai gėrimai, tabako produktai) atleidimo nuo akcizų, kai jos tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais	1,1
Dėl mažesnio akcizų tarifo tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 15 procentų	0,8
Dėl mažesnio akcizų tarifo akmens anglims, koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms	0,6
Dėl lengvatos biodegalams	0,1
PELNO MOKESTIS iš viso:	338,5
Dėl apmokestinamojo pelno sumažinimo dėl investicijų	106
Dėl 0 proc. pelno mokesčio tarifo pirmuoju mokesčiu ir 5 proc. pelno mokesčio tarifo kitais mokesčiais laikotarpiais vienetams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 ir pajamos neviršija 300 tūkst. eurų	55,9
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių gaunamų iš užsienio vienetų	41,3****
Dėl atskaitomos suteiktos paramos ir labdaros sumos	21,8
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų užsienio vienetams	20

Dėl pagal Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo turto vertės padidėjimo pardavus akcijas (jei ne trumpiau kaip 2 metus turėta daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių akcijų)	16,4
Dėl Perno mokesčio lengvatos filmo ar jo dalies gamybai	14
Dėl tris kartus atskaitomų sąnaudų, patirtų atliekant mokslinius tyrimus ir vykdant eksperimentinę plėtrą	11,2
Dėl pagal Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų kolektyvinio investavimo subjektų, rizikos ir privataus kapitalo subjektų pajamų, įskaitant dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, taip pat neapmokestinamų pajamų, įskaitant turto vertės padidėjimo pajamas, dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, gautų iš kolektyvinio investavimo subjektų	9,7
Dėl pagal Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų sveikatos priežiūros įstaigų pajamų už paslaugas, kurios finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų	6,8
Dėl pelno nesiekiančių vienetų apmokestinamojo pelno sumažinimo lėšomis, kurios tiesiogiai skiriamos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti	6,2
Dėl laisvosios ekonominės zonos įmonių apmokestinamojo pelno sumai taikomų lengvatų	5,3
Dėl pagal Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų tiesioginių ir kitų kompensacinių išmokų pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės	5,3
Dėl pagal Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo iš neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų (t.t. rizikos ir privataus kapitalo subjektų) gauto pelno	4,1
Dėl Perno mokesčio įstatymo 12 straipsnio nuostatas atitinkančių neapmokestinamų draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų	3,9
Dėl 10 proc. pelno mokesčio tarifo, taikomo užsienio įmonėms išmokėtoms honorarų, palūkanų ir kompensacijų už autorių arba gretutinių teisių pažeidimą pajamoms, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	3,6
Dėl 5 proc. pelno mokesčio tarifo apmokestinamajam pelnui, gautam iš pagal autorių teisę saugomos kompiuterio programos ar patentabilumo kriterijus atitinkančio išradimo naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn	3,1
Dėl Perno mokesčio sumažinimo, kai dirba riboto darbingumo asmenys	1,7
Dėl neapmokestinamų užsienio įmonėms išmokėtų palūkanų pajamų, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	0,8
Dėl kooperatinių bendrovių (kooperatyvų), kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. pajamų, apmokestinamajam pelnui taikomo 5 proc. tarifo	0,7
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų kitoms Lietuvos įmonėms	0,5
Dėl Pagal Perno mokesčio įstatymo 56-1 straipsnį suteiktos galimybės perimti grupės įmonių nuostolį (vertinant tik iš užsienio įmonių perimtą nuostolį)	0,2
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS iš viso:	1 309,2
Dėl metinio neapmokestinamųjų pajamų dydžio taikymo	801,0
Dėl neapmokestinamų dienpinigių ir padidėjusių išlaidų kompensacijų darbuotojams	238,5
Dėl GPM grąžinimų pagal gyventojų deklaruotas išlaidas pagal GPM 21 straipsnį	65,3
Dėl neapmokestinamųjų dovanų (gautų iš artimų giminių, taip pat darbdavio)	56,4
Dėl GPM kredito, taikomo individualios veiklos pajamoms (t.t. ir vykdant apmokestinamąją žemės ūkio individualią veiklą)	52,0

Dėl neapmokestinamųjų gyvybės draudimo išmokų ir grąžinamųjų įmokų, atitinkančių tam tikras sąlygas (išmokos pagal ilgalaikės draudimo sutartis, taip pat sutartis, kai naudos gavėjas yra beveik pensinio amžiaus ar neįgalus), bei neapmokestinamųjų išmokų iš pensijų fondų ir sumos, išmokamos išstojus iš pensijų fondo, atitinkančios tam tikras sąlygas; neapmokestinamųjų pensijų, pensijų anuitetų, rentų	15,7
Dėl neapmokestinamųjų pajamų iš žemės ūkio veiklos (kompensacijos, tiesioginės išmokos, neapmokestinamos ne PVM mokėtojų pajamos iš žemės ūkio veiklos)	20,1
Dėl neapmokestinamųjų darbuotojo naudai darbdavio mokamų draudimo įmokų už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą bei gyvybės draudimo įmokų ir pensijų įmokų	13,1
Dėl pagal GPMĮ 17 str. neapmokestinamos darbo pajamos (t.t. jūrinių pajamos už darbą laive, įregistruotame EEE jūrų laivų registre)	8,1
Dėl 5 proc. tarifo ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybės perleidus netauriųjų metalų laužą	7,4
Dėl neapmokestinamųjų pajamų už Europos ekonominėje erdvėje parduotą turtą ir būstą	22,5
Dėl verslo liudijimų lengvatų	3,2
Dėl neapmokestinamųjų palūkanų už vertybinius popierius, indėlius ir suteiktus alternatyvaus finansavimo kreditus	2,8
Dėl neapmokestinamųjų loterijų laimėjimų iš Europos ekonominės erdvės valstybių	1,1
Dėl neapmokestinamųjų pajamų, gautų teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą	1,0
Dėl neapmokestinamųjų pajamų iš finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo	0,4
Dėl neapmokestinamųjų pajamų už gyventojų surinktas miško gėrybes	0,2
Dėl neapmokestinamųjų pajamų iš kooperatinės bendrovės pelno	0,2
Sporto, meno ir kitų konkursų tvarka skirtos premijos, mokamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, meno kūrėjų organizacijų lėšų ar inicijuotos ne pelno siekiančių organizacijų	0,2
Sporto varžybų prizai, kai juos skiria sporto organizacijos	0,04
Dėl neapmokestinamųjų palūkanų už pavėluotą atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją	0,001

*Prognozuojami duomenys

** Lengvatų įverčiai apskaičiuoti laikant, kad standartinis akcizų tarifas (atskaitos taškas) yra Akcizų įstatymo 59 straipsnyje gamtinėms dujoms nustatytas 23,60 euro už 1 MWh akcizų tarifas.

*** Lengvatos įvertis apima ir pagal ES teisę privalomos lengvatos dalį

Šaltinis – Finansų ministerija

IV SKYRIUS

VALSTYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDŲ PLANO VYKDYMAS

INFORMACIJA APIE VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ PLANĄ IR JO PATIKSLINIMĄ

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu 2021 metais buvo patvirtinta **16 615,3 mln. eurų** asignavimų išlaidoms ir turtui įsigyti. Iš viso 2021 metais valstybės biudžeto asignavimai išlaidoms ir turtui įsigyti su leistiniais patikslinimais, kai viršijama įstatymu patvirtinta suma, sudarė **16 812,6 mln. eurų**. Asignavimų planas padidintas **197,3 mln. eurų** (detali informacija pateikta aiškinamojo rašto **4 priede**) dėl šių priežasčių:

- Asignavimų valdytojai, vadovaudamiesi Biudžeto sandaros įstatymo 14 straipsnio nuostatomis, 2020 metais nepanaudotą valstybės biudžeto pajamų dalį, kurios panaudojimo apimtis ir paskirtis nurodyta įstatyme ar Vyriausybės nutarime, įmokėtas, bet nepanaudotas biudžetinių įstaigų pajamas, perkėlė į 2021 metus. Einamųjų metų viršplanines biudžetinių įstaigų pajamų įmokas į biudžetą, skirtas programoms finansuoti, asignavimų valdytojai taip pat naudojo viršydami įstatymu patvirtintas bendras asignavimų sumas. Dėl šių priežasčių bendras asignavimų planas su leistiniais patikslinimais, kai viršijama įstatymu patvirtinta suma, padidintas 44,3 mln. eurų.

- Vadovaudamasi Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 5 punktu suteikta teise, Vyriausybė skyrė asignavimų valdytojams **145,9 mln. eurų** valstybės vardu pasiskolintų lėšų, kurios buvo naudojamos viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas¹³.

- Vadovaudamasi Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio 5 dalimi suteikta teise, Krašto apsaugos ministerija 2020 metų lėšų likučiu **3,9 mln. eurų**, esančiu tarptautinių operacijų karinio vieneto, dislokuoto užsienio valstybėje, sąskaitose užsienio kredito įstaigose ir Užsienio reikalų ministerija 2020 metų lėšų likučiu **3,2 mln. eurų**, esančiu Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybių, konsulinių įstaigų, atstovybių prie tarptautinių organizacijų, specialiųjų misijų sąskaitose užsienio kredito įstaigose ar pas atskaitingus asmenis, padidino programų sąmatas ir naudojo šias lėšas viršydamos Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas.

9 lentelė. 2021 metų Vyriausybės skirti asignavimai iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų pagal asignavimų valdytojus, mln. eurų

Asignavimų valdytojai	Skirti asignavimai iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų
Finansų ministerija	42,6
Teisingumo ministerija	6,9
Krašto apsaugos ministerija	55,2
Vidaus reikalų ministerija	39,7
Energetikos ministerija	1,3
Vyriausioji rinkimų komisija	0,2
Iš viso:	145,9

Šaltinis – Finansų ministerija

10 lentelė. 2021 metų valstybės biudžeto asignavimų planai ir panaudoti asignavimai, mln. eurų

Asignavimai	Asignavimų planas	Perduoti asignavimai	2021 m. Panaudoti	Nepanaudotų asignavimų likutis	
-------------	-------------------	----------------------	-------------------	--------------------------------	--

¹³Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. sausio 27 d. nutarimas Nr. 58 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 490 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugpjūčio 23 d. nutarimas Nr. 680 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugpjūčio 25 d. nutarimas Nr. 688 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. spalio 27 d. nutarimas Nr. 877 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 3 d. nutarimas Nr. 920 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 998 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 8 d. nutarimas Nr. 1049 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1080 „Dėl lėšų skyrimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1103 „Dėl lėšų skyrimo“.

	Patvirtintas	Su leistinais patikslinimais	2021 m. (įskaitant grąžintus iki sausio 10 d.)	asignavimais	Palyginti su planu	Palyginti su patikslintu planu	2020 m. panaudoti asignavimai
Iš viso:	16 615,3	16 812,6	14 782,1	14 777,7	1 837,6	2034,9	15562,0
iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos programos	3 180,3	3 180,4	1 924,2	1 924,2	1256,1	1256,2	1940,2

Šaltinis – Finansų ministerija

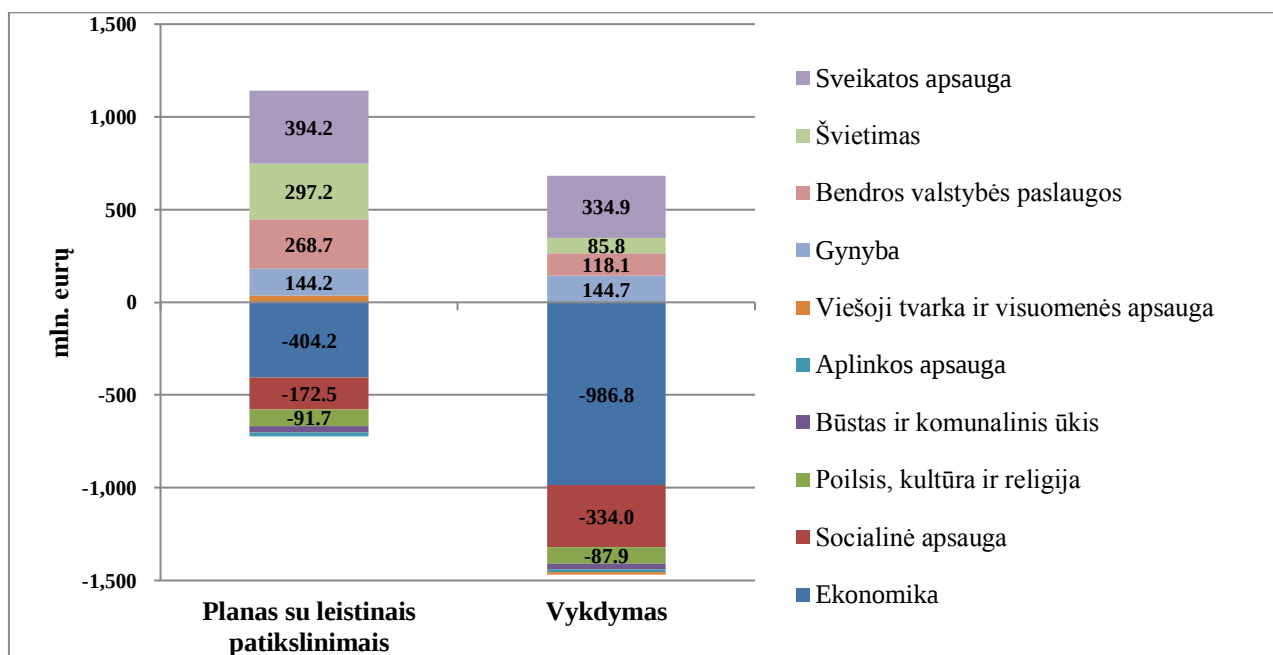
Faktiškai asignavimų valdytojų ir jų pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų samatoms vykdyti iki 2021 m. gruodžio 31 d. iš valstybės išdo sąskaitos į asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų biudžetines sąskaitas banke arba tiesiogiai sumokėti paslaugų teikėjams, rangovams už jų tiekiamas prekes, teikiamas paslaugas ir atliktus darbus pervesta **14 782,1 mln. eurų**, iš jų iki kitų metų sausio 10 dienos asignavimų valdytojais grąžino į valstybės biudžetą 54,5 mln. eurų pagal mokėjimų paraiškas gautų, bet nepanaudotų valstybės biudžeto lėšų ir 0,6 mln. eurų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų. Taip pat per 2021 metus asignavimų valdytojais grąžino ankstesniais metais išmokėtų 64,4 mln. eurų valstybės biudžeto asignavimų ir 52,5 mln. eurų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų.

INFORMACIJA APIE VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ POKYČIUS, PLANO VYKDYMĄ IR STRUKTŪRĄ

Valstybės biudžeto išlaidos 2021 metais buvo 784,3 mln. eurų mažesnės, negu 2020 metais. 2021 m. biudžeto išlaidų planas buvo orientuotas į pandemijos padariniams malšinimą. Vertinant esminius 2021 metų Lietuvos biudžeto išlaidų pasikeitimus galima išskirti sveikatos apsaugą, kuriai buvo skirtas ypatingas dėmesys ir papildomos lėšos. Biudžeto vykdymo duomenys atskleidžia, kad palyginus su 2020 metais sveikatos apsaugos sričiai lėšų buvo panaudota 334,9 mln. eurų daugiau, o visa panaudota asignavimų suma sudarė 1 402, mln. eurų. Papildomos lėšos buvo skirtos vakcinai nuo COVID-19 ir medicininės įrangos įsigijimui, laboratorinių tyrimų finansavimui, įvairių įstaigų, dalyvaujančių kovoje su virusu, darbo finansavimui. Kitai visuomenei svarbiai sričiai – švietimui, palyginti su praėjusiais metais skirta 297,2 mln. eurų daugiau, tačiau panaudota – tik 85,8 mln. eurų daugiau, o bendra 2021 m. panaudotų asignavimų suma švietimui sudarė 1 794, 4 mln. eurų.

Tebesitęsiant COVID-19 ligos sukeltai pandemijai dėl karantino ribojimų dalis ūkinės veiklos negalėjo veikti pilnu pajėgumu. Tai lėmė vis dar didelį išlaidų socialinės apsaugos ir ekonomikos sritims poreikį. Nors socialinės apsaugos sričiai panaudotos lėšos palyginti su praėjusiais metais mažesnio poreikio pandemijos valdymui sumažėjo 334,0 mln. eurų, tačiau bendra 2021 m. panaudotų asignavimų suma siekė 4 648,2 mln. eurų. Iš jų papildomai buvo skirta lėšų valstybinio socialinio draudimo bendrajai pensijos daliai finansuoti, subsidijoms darbdaviams ir kitoms paramos priemonėms finansuoti valstybės ekstremalios situacijos metu, išmokoms vaikams padidinti. Ekonomikai skatinti panaudotos lėšos sumažėjo 986,8 mln. eurų, o bendra 2021 m. panaudotų asignavimų suma siekė 2 659,0 mln. eurų. 2021 m. asignavimų planas buvo patvirtintas su Ateities ekonomikos DNR plane (toliau – DNR) projektams skirtais asignavimais, taip pat buvo siekiama per 2021 m. kontraktuoti ir tuo pačiu išmokėti reikšmingą dalį suplanuotų lėšų. 2021 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 72 panaikinus Ateities ekonomikos DNR plano įgyvendinamų veiksmų ir projektų sąrašą 2021 m., asignavimų planas nebuvo tikslinamas.

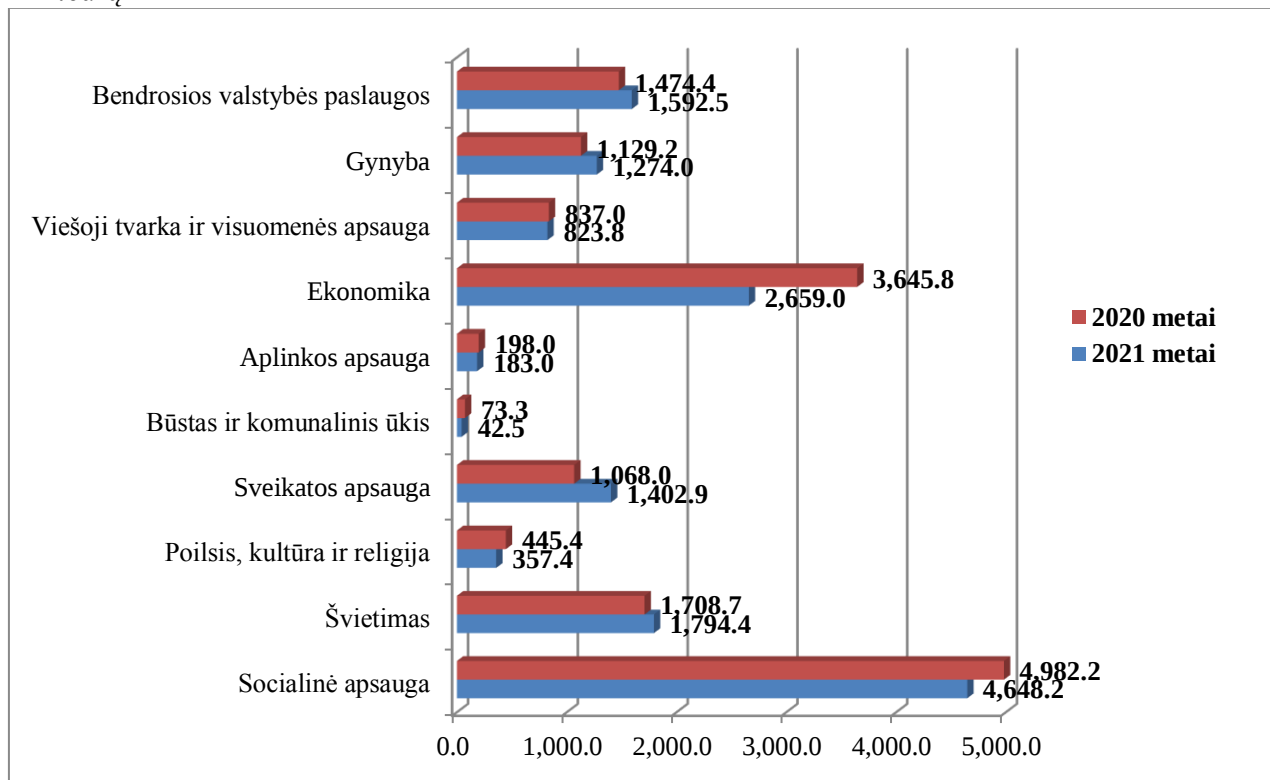
2 paveikslas. 2020 metų ir 2021 metų asignavimų plano ir jų panaudojimo pokyčiai



Šaltinis – Finansų ministerija

Reaguodama į COVID-19 pandemijos sukeltas pasekmes ekonomikai Europos Komisija 2020 m. viduryje pasiūlė naują priemonę – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (angl. Recovery and Resilience Facility). Įgyvendinant struktūrines reformas pagal šią priemonę ir naudojant joms įgyvendinti reikalingas investicijas, skatinamos iš esmės visos valstybės viešosios politikos sritys, prioritetą teikiant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai.

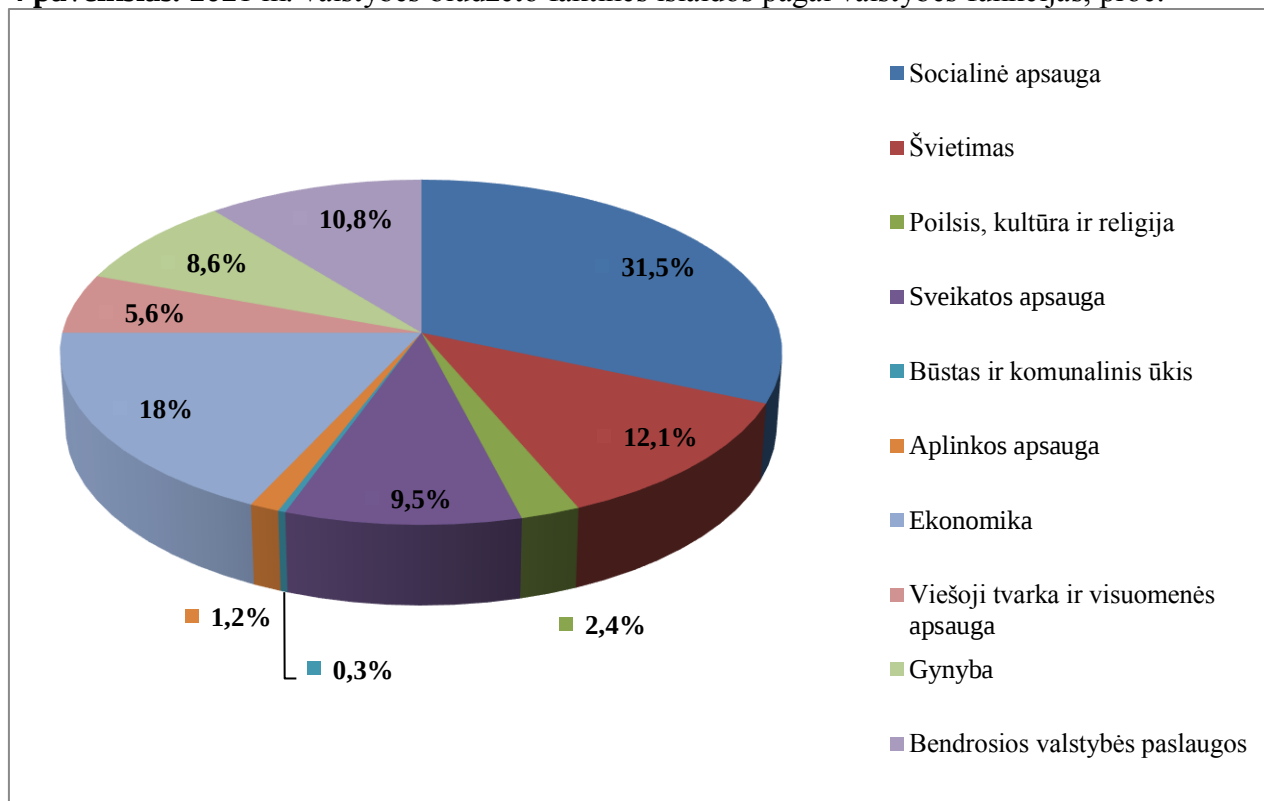
3 paveikslas. 2020 metų ir 2021 metų biudžeto panaudoti asignavimai pagal valstybės funkcijas, mln.eurų



Šaltinis – Finansų ministerija

2021 metais didžiausia valstybės biudžeto išlaidų dalis teko socialinei apsaugai – 31,5 proc., ekonomikai skirta 18,0 proc., švietimui – 12,1 proc., bendrosioms valstybės paslaugoms – 10,8 proc., gynybai – 8,6 proc., sveikatos apsaugai – 9,5 proc., viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai – 5,6 proc., poilsui, kultūrai ir religijai – 2,4 proc., aplinkos apsaugai – 1,2 proc. ir būstui ir komunaliniam ūkiui – 0,3 proc. valstybės biudžeto lėšų.

4 paveikslas. 2021 m. valstybės biudžeto faktinės išlaidos pagal valstybės funkcijas, proc.



Šaltinis – Finansų ministerija

Bendrųjų valstybės paslaugų išlaidų dalyje 21,8 proc. sudaro skolos valstybės vardu valdymo išlaidos, jos sudaro 2,3 proc. visų valstybės biudžeto išlaidų. Skolos valstybės vardu valdymo programai įgyvendinti 2021 metams buvo numatyta 378,8 mln. eurų asignavimų, planą patikslinus – 350,8 mln. eurų. Šios programos tikslas – užtikrinti Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu poreikio finansavimą ir valstybės skolos valdymą. Šiems tikslams per metus išleista 346,5 mln. eurų. Iš jų 309,5 mln. eurų sudaro rezidentams ir nerezidentams sumokėtos palūkanos už Vyriausybės vertybinius popierius, paskolas ir kitus įsipareigojimus. Palyginti su 2020 metais, skolos valstybės vardu valdymo išlaidos sumažėjo 76 mln. eurų.

ES nuosavi ištekliai ir narystės mokesčiai bei įnašai ES ir tarptautinėms finansų organizacijoms sudaro 41,3 proc. bendrų valstybės paslaugų išlaidų, šioms reikmėms išleista 658,3 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų. Palyginti su 2020 metais, įmokų į ES biudžetą pervesta 118,7 mln. eurų daugiau.

11 lentelėje pateikiamos valstybės biudžeto išlaidos pagal ekonominę klasifikaciją, kuri leidžia atskleisti panaudotų lėšų paskirtį.

11 lentelė. 2021 metų valstybės biudžeto išlaidos pagal ekonominę klasifikaciją, mln. eurų

Išlaidų ekonominė klasifikacija	Patikslintas asignavimų planas	2021 m. panaudoti asignavimai	Nepanaudoti asignavimai (skirtumas)	2020 m. panaudoti asignavimai	Palyginimas su praėjusiais metais (- sumažėjo; + padidėjo)
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	2 164,9	2 143,3	21,6	2 017,1	126,2
Prekių ir paslaugų naudojimas	983,1	908,9	74,2	820,4	88,5
Turto išlaidos	312,3	309,5	2,8	367,0	-57,5
Subsidijos	472,7	395,7	77,0	770,9	-375,2
Dotacijos	4 072,8	4 020,6	52,2	3 635,2	385,4
Įmokos į ES biudžetą	658,3	658,3	0,0	539,7	118,6
Socialinės išmokos (pašalpos)	2 793,8	2 738,6	55,2	2 733,4	5,2
Kitos išlaidos	1 290,3	887,4	402,9	1 618,1	-730,7
Pervedamos ES, kitos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos	3 309,0	1 993,8	1 315,2	2 118,3	-124,5
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	734,6	701,0	33,6	836,9	-135,9
Finansinio turto įsigijimo išlaidos (perskolinimas)	20,8	20,6	0,2	105,0	-84,4
Išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas)	0,0		0,0		0,0
Iš viso:	16 812,6	14 777,7	2 034,9	15 562,0	-784,3

Šaltinis – Finansų ministerija

Iš visų valstybės biudžeto 2021 metais padarytų išlaidų 2 738,6 mln. eurų, arba 18,5 proc. sudaro socialinės išmokos. Palyginti su 2020 metais, socialinių išmokų išmokėta 5,2 mln. eurų daugiau.

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyta maksimali asignavimų darbo užmokesčiui suma sudarė 2 130,6 mln. eurų arba planuota išmokėti darbo užmokesčio 129,8 mln. eurų daugiau nei 2020 metais. Per 2021 metus viešosios tvarkios ir visuomenės apsaugos funkcijoje darbo užmokesčio vykdymas iš bendros darbo užmokesčio sumos sudaro 494,1 mln. eurų.

Specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams, suplanuotos Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede yra 1 122,2 mln. eurų, tai sudaro: ugdymo reikmėms finansuoti finansuoti, savivaldybių mokykloms (klasėms arba grupėms), skirtoms šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti, valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti. Vadovaujantis 2021 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme asignavimų valdytojai buvo suteikta teisė atlikti perskirstymus tarp specialiųjų tikslinių dotacijų. Patikslintas planas sudarė – 1 596,8 mln. eurų. 2021 metais savivaldybių biudžetams tokių dotacijų perduota 1 551,3 mln. eurų. Detali informacija pateikiama formoje Nr.8. Pažymėtina, kad be specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybėms dar skirta 401,7 mln. eurų valstybės biudžeto asignavimų:

- Aplinkos ministerija pervedė 0,7 mln. eurų ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti ir miestų miškų priežiūros, apsaugos ir tvarkymo darbams vykdyti;
- Kultūros ministerija pervedė 17,0 mln. eurų Kauno miesto savivaldybei „Europos kultūros sostinė 2022“ programai finansuoti, asmenų, nužudytų okupacinių režimų metu, palaikų paieškai (tyrimai), perkėlimui, laidojimo vietos įamžinimui, kultūros darbuotojų darbo užmokesčiui didinti ir ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti;

- Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pervedė 11,6 mln. eurų darbo užmokesčiui didinti socialinių paslaugų įstaigų ir socialinių paslaugų srities darbuotojams, įgyvendinti socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties įsipareigojimams, skatinti ir plėsti dienos socialinę priežiūrą vaikams ir šeimoms teikiančių socialinių paslaugų įstaigų savivaldybėse veiklą, skiriant lėšas savivaldybėms akredituotai vaikų dienos socialinei priežiūrai organizuoti, teikti ir administruoti, įgyvendinti darbo vasarą užimtumo savivaldybėse programoms, stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse, užtikrinti Vilniaus m. savivaldybės Senjorų socialinės globos namų veiklą, socialinių dirbtuvių PVM kompensavimui bei kompensuoti savivaldybėms rinkoje nuomojamo būsto nuomos mokesčio dalį, aprūpinant asmenis ir šeimas socialiniu būstu;
- Sveikatos apsaugos ministerija išmokėjo 50,4 mln. eurų ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti ir neplanuotoms išlaidoms kompensuoti;
- Švietimo, mokslo ir sporto ministerija skyrė 52,9 mln. eurų išlaidoms, susijusioms su darbo vietų skaičiaus optimizavimu, išlaidoms susijusioms su skaitmeninio ugdymo plėtrai ir dėl pandemijos patirtiems mokymosi praradimams kompensuoti, neformaliai vaikų švietimui, įsteigti naujas mokytojų padėjėjų pareigybes savivaldybėse ir valstybinėse mokyklose 2021 metais, taip pat lėšos skirtos socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokykliniam ugdymui 2021 metais apmokėti ir ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti;
- Vidaus reikalų ministerija skyrė 1,9 mln. eurų Astravo atominės elektrinės branduolinei avarijai pasirengti;
- Ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti Žemės ūkio ministerija išmokėjo 2,8 mln. eurų;
- Finansų ministerija pervedė savivaldybėms 81,6 mln. eurų išlaidoms susijusioms su piliečių nuosavybės teisėmis į išlikusius gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės–komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius atkurti, kompensacijoms už išperkamą nekilnojamąjį turtą religinėms bendrijoms išmokėti, pervaista pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų Europos socialinio fondo projektų nuosavam indėliui užtikrinti, taip pat pagal valstybės investicijų 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų infrastruktūros projektų nuosavam indėliui užtikrinti, taip pat 2020 metų savivaldybių biudžetų negautoms prognozuojamoms pajamoms kompensuoti ir Vyriausybės rezervo lėšų;
- Ekonomikos ir inovacijų ministerija pervedė 17,7 mln. eurų lėšų infrastruktūros, skirtos investicijoms pritraukti, plėtrai savivaldybėse ir ilgalaikiam materialiam ir nematerialiam turtui įsigyti;
- Susisiekimo ministerija skyrė 165,1 mln. eurų savivaldybėms vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (rekonstruoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti.

Dėl ekonominės situacijos neapibrėžtumo 2021 metų biudžete reikšminga lėšų dalis buvo numatyta vyriausybės rezerve Finansų ministerijos asignavimuose. Vyriausybės rezervo lėšos metų eigoje buvo perskirstytos į kitus finansavimo šaltinius. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklėmis, 2021 metais Vyriausybė priėmė 35 nutarimus, kuriais asignavimų valdytojams ir savivaldybėms, nurodydama konkrečią skiriamų lėšų paskirtį, paskyrė 656,9 mln. eurų Vyriausybės rezervo lėšų.

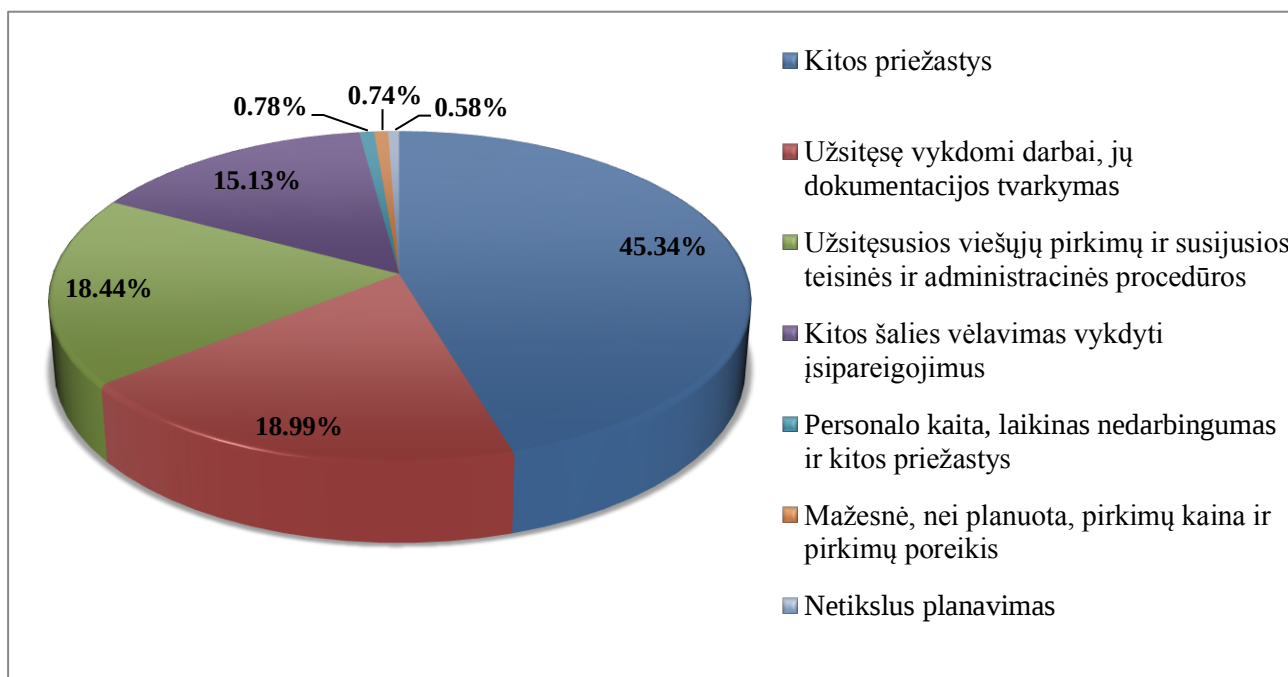
Didžioji dalis rezervo lėšų skirta COVID-19 pandemijai valdyti – 655,5 mln. eurų, likusi dalis 1,3 mln. eurų skirta ekstremalioms situacijoms likviduoti, 0,1 mln. eurų skirta Lietuvos visuomenės veikėjų laidotuvių išlaidoms kompensuoti, teismo sprendimui vykdyti, humanitarinei pagalbai.

VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ NEPANAUDOJIMO PRIEŽASTYS

Nepanaudoti asignavimai, palyginus išlaidas su planu su leistiniais patikslinimais, sudaro 2 034,8 mln. eurų, iš jų: 1 256,2 mln. eurų – nepanaudota programų asignavimų dalis, finansuojama iš ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, 90,7 mln. eurų – nepanaudotos bendrojo finansavimo lėšos, 93,3 mln. eurų – tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos, 35,8 mln. eurų – nepanaudoti asignavimai programoms, kurios finansuojamos iš įmokėtų biudžetinių įstaigų pajamų ir pajamų iš mokesčių dalies ir kitų tikslinių lėšų, 273,2 mln. eurų – nepanaudoti asignavimai programoms, kurių finansavimo šaltinis valstybės biudžeto lėšos, 13,8 mln. eurų – dotacijų savivaldybėms ir 271,8 mln. eurų – Vyriausybės rezervo lėšų.

Apibendrinta informacija apie asignavimų valdytojų paaiškinimus dėl nepanaudotų ir (arba) sutaupyto valstybės biudžeto lėšų pateikiama 5 paveiksle, o detali informacija – aiškinamojo rašto 3 priede. Šiame priede informacija apie asignavimų nepanaudojimo priežastis pateikiama, kai asignavimų valdytojo pagal atitinkamą programą panaudoti asignavimai, palyginti su planu, su leistiniais patikslinimais, sudaro 90 ar mažiau procentų ir kai asignavimų valdytojo pagal atitinkamą programą nepanaudoti asignavimai siekia 1 mln. eurų ar daugiau.

5 paveikslas. Asignavimų nepanaudojimo priežasčių struktūra.



Šaltinis – Finansų ministerija

Didžiausia dalis asignavimų – per 922,5 mln. eurų arba 45,34 proc. visų nepanaudotų asignavimų, buvo nepanaudota dėl kitų priežasčių, tokių kaip – nutrauktų paslaugų sutarčių, nustatytų ribojimų ir draudimų veiklos vykdymui karantino metu, perkeltų atsiskaitymo terminų su tiekėjais į sekančius metus, mažesnio nei planuota nuo COVID-19 nukentėjusio verslo ir individualiai dirbančių žmonių besikreipiančiųjų pagalbos pareiškėjų skaičiaus, metų pabaigoje paramos gavėjų grąžintų nepanaudotų avansų likučių ir kt.

386,48 mln. eurų arba 18,99 proc. visų nepanaudotų asignavimų, liko nepanaudota dėl užsitęsusių vykdomų ar atidėtų darbų, veiklų, dokumentacijos tvarkymo. Nemaža dalis asignavimų valdytojų nurodė, kad lėšos liko nepanaudotos dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų ir susijusių teisinių, administracinių procedūrų, vėluojančio sutarčių pasirašymo, neįvykusių viešųjų pirkimų, arba paskelbus viešąjį pirkimą negavus pasiūlymų – dėl šių priežasčių liko nepanaudota dar apie 375,20 mln. eurų arba 18,44 proc. visų nepanaudotų asignavimų. Pažymėtina, kad ši priežastis nurodoma kaip pagrindinė ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos asignavimų plano nevykdymo priežastis. Kita dažnai nurodoma priežastis – kitos šalies vėlavimas vykdyti įsipareigojimus sąlygoja dar apie

307,83 mln. eurų arba 15,13 proc. visų nepanaudotų asignavimų. Tikėtina, kad šie vėlavimai yra didelė dalimi nulemti prieš tai užsitęsusių viešųjų pirkimų ir susijusių procedūrų.

Pastebėtina, jog dėl personalo kaitos, laikino nedarbingumo ir kitų priežasčių susijusių su darbo užmokesčiu ir socialiniu draudimu nepanaudota asignavimų dalis siekė 15,92 mln. eurų arba 0,78 proc. visų nepanaudotų asignavimų, dėl mažesnių, nei planuota, pirkimo kainų ar pirkimų poreikio nepanaudota apie 0,74 proc. visų asignavimų, t. y., 15,09 mln. eurų, o dėl netikslaus asignavimų valdytojų planavimo nepanaudota 11,82 mln. eurų – 0,58 proc. visų nepanaudotų asignavimų.

INFORMACIJA APIE VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ EKONOMIJĄ IR JOS PANAUDOJIMĄ

Asignavimų valdytojai metų eigoje sutaupyta lėšas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu gali skirti kitoms programoms vykdyti. Beto asignavimų valdytojai, vadovaudamiesi Biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 60 punktu, gali ne anksčiau kaip likus 7 darbo dienoms iki biudžetinių metų pabaigos skirti lėšų įsiskolinimams padengti iš bendros patvirtintų asignavimų išlaidoms ekonomijos (išskyrus ES finansinę paramą ir kitą gaunamą tarptautinę finansinę paramą), nekeisdami patvirtintų programų sąmatų, neatsižvelgdami į asignavimų paskirstymą pagal funkcijas ir programas. Pagal asignavimų valdytojų pateiktus duomenis, Užsienio reikalų, Krašto apsaugos, Kultūros, Finansų, Aplinkos bei Žemės ūkio ministerijos pasiektą ekonomiją skyrė kitoms programoms finansuoti.

Užsienio reikalų ministerijai vykdančioms programas 3,6 mln. eurų ekonomija susidarė dėl mažesnio, nei planuota pirkimų poreikio, darbuotojų kaitos ir laikino nedarbingumo, sutaupytų išlaidų dėl pandemijos nulemtų ribojimų atidėtų komandiruočių, neįvykusių renginių, vizitų, projektų, įteisinus nuotolinį darbą sumažėjus transporto išlaikymo, eksploatacijos, nuomos poreikiui, ir kitų priežasčių. Sutaupyta lėšos skirtos narystės mokesčiui Jungtinių tautų, Europos Taryboje ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje sumokėti.

Krašto apsaugos ministerijai vykdančioms programas 0,3 mln. eurų ekonomija susidarė dėl mažesnių, nei planuota, pirkimų, laisvų pareigybių, užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų įsigyjant ryšių įrangą, mažesnio poreikio turto nuomos paslaugoms ir kitų priežasčių. Šios lėšos panaudotos kreditiniams įsiskolinimams padengti.

Kultūros ministerijai vykdančioms programas asignavimų 1,2 mln. eurų ekonomija susidarė dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, objektų projektavimo darbų, skirtų savivaldybių investicijų projektams vykdyti, panaudotos ne visos lėšos Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatų kapitaliniam remontui vykdyti. Šios lėšos panaudotos kitų programų vykdymui užtikrinti.

Finansų ministerijai vykdančioms programas 0,6 mln. eurų ekonomija susidarė dėl nepanaudotų lėšų VI Turto banko atlygiui. Sutaupyta lėšos panaudotos sumokėti Lietuvai numatytas įmokas į Europos taikos priemonę ir įnašui į Rytų partnerystės techninės pagalbos patikos fondą.

Žemės ūkio ministerijai vykdančioms programas 13,81 mln. eurų ekonomija susidarė dėl mažesnio kiekio nei planuota surinktų mokėjimo prašymų pagal kelias Žuvininkystės sektoriaus programos priemones bei dėl to, kad piliečiai nepateikė duomenų apie sąskaitas, į kurias būtų galima pervesti lėšas už negrąžintą žemę, kitų priežasčių. Šios lėšos panaudotos Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros programos tiesioginėms išmokoms, pereinamojo laikotarpio nacionalinei paramai mokėti bei paramai draudimo įmokoms kompensuoti.

Aplinkos ministerijai vykdančioms programas 0,06 mln. eurų ekonomija susidarė dėl nepilnai užpildytų etatų, personalo kaitos bei nedarbingumo. Šios lėšos dalinai panaudotos apmokėti papildomų darbų apmokėjimui.

EUROPOS SĄJUNGOS IR KITOS TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠOMIS FINANSUOJAMŲ PROGRAMŲ VYKDYMAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinus asignavimų paskirstymą pagal programas, planuota **3 180,3 mln. eurų** įgyvendinamų programų išlaidų apmokėti iš ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų.

12 lentelė. 2021 metų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšomis vykdomų programų išlaidos, mln. eurų

Programos finansuojamos	2021 m. asignavimų planas	Patikslintas asignavimų planas	Panaudoti asignavimai	Nepanaudoti asignavimai
Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis	3 180,3	3 180,4	1 924,2	1 256,2
Valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšomis	220	209,3	118,5	90,8
Iš viso:	3 400,3	3 389,7	2 042,7	1 347,0

Šaltinis – Finansų ministerija

Pagal asignavimų valdytojų pateiktus su Finansų ministerija suderintus prašymus, bendroms ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinamoms programoms (priemonėms), projektams ir subsidijų schemoms skirti asignavimai Vyriausybės nutarimais buvo tikslinami perskirstant juos tarp asignavimų valdytojų, jų programų, investavimo sričių, valstybės funkcijų ir ekonominės klasifikacijos straipsnių. Asignavimų planas su leistinais patikslinimais viršijant įstatymu patvirtintas sumas buvo **3 180,4 mln. eurų**. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų asignavimų panaudota **1 924,2 mln. eurų (60,5 proc.)**, nepanaudoti asignavimai sudarė **1 256,2 mln. eurų**.

Didžiausia dalis ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų suplanuota skirti ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamiems projektams įgyvendinti. Nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. šiems projektams paskirstyta 6,9 mlrd. (99 proc.) eurų ES fondų lėšų. Per 2021 m. sudaryta sutarčių už 388 mln. eurų (ES fondų lėšos) arba 6 proc.

Įgyvendinant 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ES fondų lėšomis finansuojamus projektus, iš viso investuota 5,07 mlrd. eurų (73 proc.), iš jų per 2021 m. investuota 912 mln. eurų ES fondų lėšų (13 proc.). 2021 m. investuota suma sudaro 55 proc. metų pradžioje biudžete numatytų investuoti (1,6 mlrd. eurų) ES fondų lėšų. Per 2021 m. investuota 269 mln. eurų mažiau nei per 2020 m. Investavimo lėtėjimui turėjo įtakos Covid-19 pasekmės (sustabdytos veiklos, išaugusios kainos statybos sektoriuje), užsitęsios viešųjų pirkimų procedūros.

Didžioji dalis ES struktūrinių fondų lėšų – 158,4 mln. eurų, t.y., 17 proc. 2021 m. investicijų, skirta Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimui, 131,5 mln. eurų (14 proc.) – Darniojo transporto, pagrindinių tinklų infrastruktūros skatinimui, 105,9 mln. eurų (12 proc.) – Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimui.

Atkreiptinas dėmesys, kad EK patvirtinus naują iniciatyvą REACT-EU buvo didinama 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programai skirtų lėšų suma (274 mln. eurų) nuo 6709 mln. eurų iki 6983 mln. eurų.

Atsižvelgiant į tai, kad dar neinvestuotoms šios veiksmų programos lėšoms ir papildomoms REACT-EU iniciatyvos lėšoms investuoti liko mažiau nei 2 metai, siekiant užtikrinti projektų įgyvendinimą ir Lietuvai skirtų lėšų investavimą laiku (iki 2023 m. spalio mėn.) būtina investicijų spartą didinti ir 2022 m. investuoti 1,3 mlrd. eurų. Vyksta susitikimai su ministerijomis, kurių metu identifikuojamos projektų įgyvendinimo rizikos ir aptariami rizikų valdymo būdai.

2021 metais taip pat buvo išmokėta 8,4 mln. eurų Norvegijos ir Europos ekonominės erdvės mechanizmų lėšomis finansuojamiems Teisingumo ir vidaus reikalų programos projektams įgyvendinti.

EK, reaguodama į COVID-19 pandemijos sukeltas pasekmes ekonomikai, 2020 m. viduryje pasiūlė naują priemonę – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (angl. *Recovery*

and Resilience Facility) (toliau – EGADP). Pagal EGADP, įgyvendinant struktūrines reformas ir naudojant joms įgyvendinti reikalingas investicijas, gali būti skatinamos iš esmės visos valstybės viešosios politikos sritys, prioritetą teikiant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Pagrindinė nacionalinio EGADP plano rengimo koordinatore – Finansų ministerija, tačiau pagal atsakomybės sritis pasiūlymus dėl reformų ir investicijų rengia didžioji dalis ministerijų. Pagal EGADP planą Lietuvai iš viso yra numatyta 2,225 mlrd. eurų, o šio plano finansavimas truktų iki 2026 m. rudens. EGADP planas buvo parengtas ir 2021 m. liepos 20 d. patvirtintas Tarybos įgyvendinimo sprendimu. 2021 m. rugpjūčio 17 d. Lietuvą pasiekė 13 % (289 mln. Eur) EGADP lėšų avansas.

Iš Pristatymo prie „Brexit“ rezervo Lietuvai skiriama 12,18 mln. eurų ES lėšų, iš kurių kompensuojamos valstybės institucijų (Muitinės departamento, Valstybinės mokesčių inspekcijos, įvairių kontrolės institucijų ir pan.) išlaidos (2020-2023 m.) prisitaikyti prie naujų sąlygų Jungtinei Karalystei išstojus iš ES, taip pat teikiama informacija ir konsultacijos verslui dėl šių pokyčių ir greitesnio prisitaikymo. Šiuo metu rengiami reikalingi teisės aktai. Planuojama per 2022-2023 m. panaudoti visas skirtas lėšas.

ES paramos asignavimų plano bei jo panaudojimo duomenys atskleidžiami 13 lentelėje. Pagal asignavimų plano vykdymo duomenis, ES paramos lėšos 2021 m. sudarė 13,0 proc. visų biudžeto išlaidų.

13 lentelė. 2021 metų valstybės biudžeto išlaidos pagal funkcijas, mln. eurų

Valstybės funkcijos pavadinimas	Asignavimų planas su leistiniais patikslinimais			Panaudoti asignavimai			Planų vykdymas (proc.)		
	Iš viso	ES lėšos	Valstybės biudžetas (be ES)	Iš viso	ES lėšos	Valstybės biudžetas (be ES)	Iš viso	ES lėšos	Valstybės biudžetas (be ES)
Bendros valstybės paslaugos	1 820,1	81,1	1 739,0	1 592,5	12,7	1 579,8	87,5	15,7	90,8
Gynyba	1 279,3	0	1 279,3	1274	0,0	1 274,0	99,6	0,0	99,6
Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga	969,3	250,8	718,5	823,8	133,4	690,4	85,0	53,2	96,1
Ekonomika	3 538,8	2 039,7	1 499,1	2659	1 369,2	1 289,8	75,1	67,1	86,0
Aplinkos apsauga	273,7	125,5	148,2	183	84,5	98,5	66,9	67,3	66,5
Būstas ir komunalinis ūkis	58,2	21,3	36,9	42,5	8,4	34,1	73,0	39,4	92,4
Sveikatos apsauga	1 501,3	71,7	1 429,6	1 402,9	41,0	1 361,9	93,4	57,2	95,3
Poilsis, kultūra ir religija	423,4	67,4	356,0	357,4	26,8	330,6	84,4	39,8	92,9
Švietimas	2 042,6	373,5	1 669,1	1 794,4	161,9	1 632,5	87,8	43,3	97,8
Socialinė apsauga	4 905,9	149,4	4 756,5	4 648,2	86,3	4 561,9	94,7	57,8	95,9
IŠ VISO	16 812,6	3 180,4	13 632,2	14 777,7	1 924,2	12 853,5	87,9	60,5	94,3

Šaltinis – Finansų ministerija

Apibendrinant išlaidas pagal valstybės funkcijas, 2021 metais didžiausia ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų dalis – **1 369,2 mln. eurų (71,2 proc.)** panaudota ekonomikai. ES lėšomis remiamoms programoms ir projektams, susijusiems su švietimu – 8,4 proc., viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai panaudota – 6,9 proc., socialinei apsaugai – 4,5 proc., aplinkos apsaugai – 4,4 proc. visų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų.

Apibendrinant asignavimų valdytojų pateiktus duomenis apie įgyvendinant iš ES ir (arba) kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų bendrai finansuojamus projektus padarytas išlaidas, atsiradusias iš valstybės biudžeto lėšų apmokėjus neplanuotas, pripažintas netinkamomis (toliau – netinkamos) finansuoti ES ir (arba) kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis išlaidas, bendra netinkamų finansuoti išlaidų suma, kuri buvo apmokėta iš ES ir (arba) kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, bet vėliau padengta iš valstybės biudžeto lėšų, buvo **19,0 mln. eurų**. Bendra netinkamų finansuoti

išlaidų suma, kuri buvo apmokėta iš bendrojo finansavimo lėšų, bet vėliau padengta iš valstybės biudžeto lėšų, buvo **0,04 mln. eurų**. Netinkamų finansuoti išlaidų suma apmokėta iš karto iš valstybės biudžeto lėšų sudarė **0,05 mln. eurų**.

BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ PAJAMŲ ĮMOKOMIS IR TIKSLINĖS PASKIRTIES LĖŠOMIS FINANSUOJAMŲ PROGRAMŲ VYKDYMAS

2021 metais planuota **854,6 mln. eurų** biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą ir valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitas įstatymais, nutarimais ir kitais teisės aktais numatytų lėšų, skiriamų asignavimų valdytojų programoms finansuoti. Faktiškai į valstybės biudžetą tokių lėšų įmokėta **884,5 mln. eurų**.

Biudžetinės įstaigos pajamų įmokų ataskaitiniais metais į valstybės biudžetą įmokėjo **94,5 mln. eurų**, iš kurių **4,9 mln. eurų** yra pajamos už patalpų ir turto nuomą, **73,7 mln. eurų** – pajamos už teikiamas paslaugas ir **15,9 mln. eurų** – pagal įstatymus, nutarimus ir kitus teisės aktus, kurios skiriamos įstaigų vykdomoms programoms finansuoti.

2021 metais į valstybės biudžetą buvo gauta **790,0 mln. eurų** pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, kurios įstatymais, nutarimais ir kitais teisės aktais yra skiriamos programoms finansuoti.

Didžiąją minėtų lėšų dalį sudaro Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos pagal Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymą.¹⁴ Jų 2021 metais buvo gauta 552,6 mln. eurų. Lietuvos automobilių kelių direkcijos vykdomai Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti skiriama dalis akcizų pajamų gautų už realizuotą benzina, dyzelinius degalus, ir energinius produktus, skirtus naudoti kaip variklių degalai bei suskystintas dujas, skirtas automobiliams (467,2 mln. eurų), transporto priemonių mokesčiai (21,4 mln. eurų), kelių naudotojo mokestis (58,8 mln. eurų), mokestis už eismo ribojimą (0,2 mln. eurų) ir baudos už nustatyto greičio viršijimą, užfiksuotą stacionariąja Kelių eismo taisyklių pažeidimų fiksavimo įranga (5,0 mln. eurų). Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti 2021 metais panaudota 509,2 mln. eurų.

Dalis įplaukų iš akcizų pajamų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką bei iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio yra skiriama Kultūros rėmimo¹⁵, Sporto rėmimo¹⁶ ir Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondams¹⁷. 2021 metais Kultūros rėmimo fondui planuota 28,3 mln. eurų asignavimų, panaudota – 27,5 mln. eurų. Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamam Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui iš 3,4 mln. eurų suplanuotų lėšų panaudota 2,8 mln. eurų. Sporto finansavimui 2021 m. planuota skirti 15 mln. eurų, panaudota – 13,5 mln. eurų.

Aplinkos ministerijos vykdomoms programoms finansuoti gauta 86,2 mln. eurų iš nustatytos šiltnamio efektą sukeliančių dujų normos vieneto įsigijimo ir perleidimo sandorių, už aukcione parduotus apyvartinius taršos leidimus ir kitų Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme¹⁸ numatytų lėšų. 2021 m. 11,5 mln. eurų įmokėta iš mokesčių už aplinkos teršimą gaminių ar pakuotės atliekomis ir baudų už aplinkos teršimą, 16,8 mln. eurų – atskaitymų nuo pajamų pagal Miškų įstatymą. Iš viso ataskaitiniais metais įmokos nuo pajamų iš mokesčių bei kitos lėšos, skiriamos Aplinkos ministerijos vykdomoms programoms, sudaro 125,4 mln. eurų, o išlaidos – 73,7 mln. eurų.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įmokos iš asmenų grąžintų paskolų, kurios buvo suteiktos per akcines bendroves Lietuvos žemės ūkio banką ir Lietuvos taupomąjį banką gyvenamųjų namų, butų statybai arba pirkimui kredituoti lengvatinėmis sąlygomis, kaip kredito ištekliai panaudojus Lietuvos Banko 1992 metais padarytos kredito emisijos dalį, sudarė 0,6 mln. eurų.

¹⁴ Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, 2000 m. spalio 12 d. Nr. VIII-2032.

¹⁵ Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymas, 2007 m. liepos 4 d. Nr. X-1260.

¹⁶ Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymas, 2018 m. spalio 18 d. Nr. XIII-1540.

¹⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552.

¹⁸ Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas, 2009 m. liepos 7 d. Nr. XI-329.

Finansų ministerijos valdomam Rezerviniam (stabilizavimo) fondui, vadovaujantis šio fondo nuostatais¹⁹ ir Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų valdymo tvarkos aprašu²⁰, 2021 metais priskaičiuota pervesti 42,0 mln. eurų iš jų 14,5 mln. eurų radioaktyviųjų atliekų giluminiui atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti.

Pagal Vyriausybės nutarimu²¹ patvirtintą Įgyvendinant finansų inžinerijos priemonių grįžusių ir grįžiančių lėšų panaudojimo tvarkos aprašą ir finansų ministro įsakymu²² patvirtintas Palūkanų, sukaupytų įgyvendinant finansines priemones, įskaitymo į valstybės biudžetą taisyklės, visos palūkanos, sukaupytos ir gautos nuo grįžusių lėšų, ir kitos kontroliuojančiųjų fondų ir tiesiogiai įgyvendinamų finansinių priemonių grįžusių lėšų pajamos įskaitomos į valstybės biudžetą, priskiriamos prie palūkanų už depozitus ekonominės klasifikacijos straipsnio, prilyginamos teisėtai gautoms lėšoms ir skiriamos atitinkamai programai finansuoti. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Aplinkos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos programoms finansuoti skirta 6,8 mln. eurų palūkanų, sukaupytų įgyvendinant finansines priemones.

14 lentelė. Perkeltos viršplaninės ir nepanaudotos įmokos į valstybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti, mln. eurų

	Nepanaudotas lėšų likutis 2020-12-31 perkeltas į 2021 m.	Pajamų įmokos arba planuoti asignavimai konkrečiam tikslui	Panaudoti asignavimai	Nepanaudotas lėšų likutis 2021-12-31
Programos, kurios finansuojamos iš biudžetinių įstaigų pajamų įmokų	26,6	94,5	89,9	31,2
Programos, kurių finansavimo lėšos numatytos įstatymais ir kitais teisės aktais	215,3	790,0	700,9	304,4
Iš viso:	241,9	884,5	790,8	335,6

Šaltinis – Finansų ministerija

VALSTYBĖS INVESTICIJŲ PROGRAMOS VYKDYMAS

Lietuvos Respublikos Seimo Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintoje Valstybės investicijų 2021–2023 metų programoje (pagal investavimo sritis) (toliau šioje dalyje – planas) 2021 metams valstybės kapitalo investicijoms buvo numatyta skirti **1 406,8 mln. eurų** valstybės biudžeto lėšų (iš jų **966,3 mln. eurų** – Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos (toliau šioje dalyje – ES) lėšos).

Vyriausybė ir asignavimų valdytojai, vadovaudamiesi Biudžeto sandaros įstatyme ir Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme suteiktomis teisėmis, patikslino (padidino arba sumažino) valstybės kapitalo investicijoms 2021 metams numatytą skirti valstybės biudžeto lėšų planą (pavyzdžiui, Vyriausybė paskirstė ne visas plane numatytas skirti lėšas pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus, kai kurių investavimo sričių investicijų projektams finansuoti papildomai numatė skirti (arba sumažino numatytas skirti) ES ir bendrojo finansavimo lėšų, asignavimų valdytojai investicijų projektams finansuoti papildomai numatė skirti valstybės biudžeto asignavimų išlaidoms ir turtui įsigyti ekonomijos, viršplaninių ir praėjusiais biudžetiniais metais programoms

¹⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“.

²⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. lapkričio 13 d. įsakymas Nr. 1K-273 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo valdymo“.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas Nr. 791 „Dėl įgyvendinant finansų inžinerijos priemones grįžusių ir grįžiančių lėšų panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. gegužės 19 d. įsakymas Nr. 1K-192 „Dėl palūkanų, sukaupytų įgyvendinant finansines priemones, įskaitymo į valstybės biudžetą taisyklės taisyklių patvirtinimo“.

finansuoti nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą sumas ir kt.), kuris (toliau šioje dalyje – planas su leistiniais atskaitymais) sudarė **1 454,7 mln. eurų** (iš jų **985,4 mln. eurų – ES lėšos**) arba 47,9 mln. eurų daugiau valstybės biudžeto lėšų (iš jų beveik 19,1 mln. eurų – ES lėšos), palyginti su planu.

Atlikus 2021 metų valstybės kapitalo investicijų plano su leistiniais atskaitymais analizę, kurios duomenys atskleisti 15 lentelėje, pagal investicijų projektų grupes, juos skirstant į bendrai iš ES lėšų įgyvendinamus investicijų projektus (toliau šioje dalyje – ES investicijų projektai) ir investicijų projektus, kurie įgyvendinami tik iš valstybės biudžeto lėšų (toliau šioje dalyje – VB investicijų projektai), nustatyta, kad daugiausia lėšų (įskaitant ES, bendrojo finansavimo, netinkamam finansuoti ES lėšomis pridėtinės vertės mokesčiui apmokėti reikiamas valstybės biudžeto lėšas, Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšas, taip pat valstybės biudžeto dotacijų savivaldybėms pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų projektų nuosavam indėliui užtikrinti valstybės biudžeto lėšas), arba 1 107,1 mln. eurų (76,1 proc.) buvo planuota skirti ES investicijų projektams finansuoti, likusi lėšų dalis, arba 347,6 mln. eurų (23,9 proc.), – VB investicijų projektams. Kaip rodo atliktos analizės duomenys, 2021 metais valstybės kapitalo investicijoms į transporto, švietimo, visuomenės apsaugos ir aplinkos apsaugos infrastruktūrą buvo numatyta skirti daugiausia ES lėšų siekiant skatinti ekonomikos augimą, didinti viešųjų paslaugų kokybę ir gerinti gyvenimo kokybę Lietuvoje. Darytina išvada, kad šios sritys Lietuvoje yra imliausios ES investicijoms.

15 lentelė. Planas su leistiniais atskaitymais pagal investavimo sritis ir investicijų projektų grupes, mln. eurų ir proc. (%)

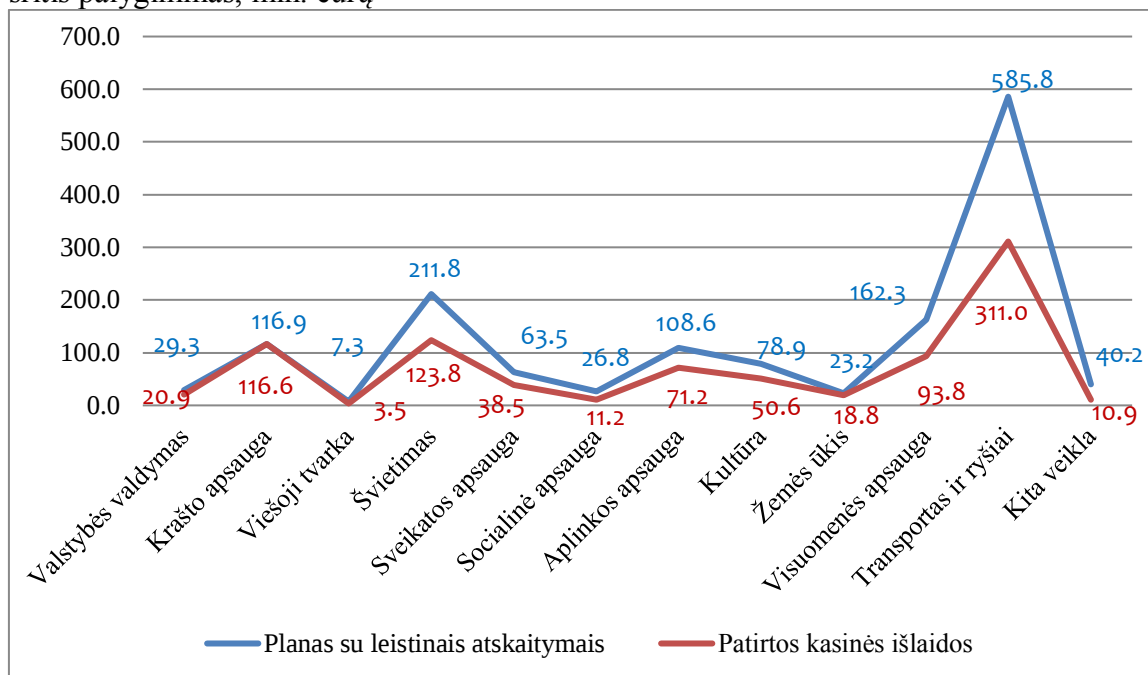
Investavimo srities pavadinimas	Planas su leistiniais atskaitymais								
	Iš viso, mln. eurų	iš jų							
		ES investicijų projektų						VB investicijų projektų	
		iš viso		iš jų				iš viso	
		mln. eurų	%	ES lėšos		valstybės biudžeto lėšos (išskyrus ES)		mln. eurų	%
				mln. eurų	%	mln. eurų	%		
Valstybės valdymas	29,3	10,3	35,2	0,1	1,2	10,2	98,8	19,0	64,8
Krašto apsauga	116,9	0,0	0,0	0,0		0,0		116,9	100,0
Viešojo tvarka	7,3	1,1	15,0	0,9	85,0	0,2	15,0	6,2	85,0
Švietimas	211,8	191,8	90,6	178,0	92,8	13,9	7,2	20,0	9,4
Sveikatos apsauga	63,5	51,3	80,8	44,9	87,4	6,5	12,6	12,2	19,2
Socialinė apsauga	26,8	25,0	93,2	22,4	89,8	2,5	10,2	1,8	6,8
Aplinkos apsauga	108,6	107,7	99,2	106,3	98,7	1,4	1,3	0,9	0,8
Kultūra	78,9	51,5	65,2	44,0	85,4	7,5	14,6	27,4	34,8
Žemės ūkis	23,2	19,2	82,7	15,7	81,6	3,5	18,4	4,0	17,3
Visuomenės apsauga	162,3	148,6	91,6	135,6	91,3	13,0	8,7	13,7	8,4
Transportas ir ryšiai	585,8	460,9	78,7	397,9	86,3	63,0	13,7	124,9	21,3
Kita veikla	40,2	39,6	98,6	39,6	100,0	0,0	0,0	0,6	1,4
Iš viso	1 454,7	1 107,1	76,1	985,4	89,0	121,7	11,0	347,6	23,9

Šaltinis – Finansų ministerija

Asignavimų valdytojų **2021 metais patirtos kasinės išlaidos** iš valstybės biudžeto (įskaitant ES lėšas) sumokėti už suteiktas paslaugas, atliktus darbus ir įsigytą turtą, įgyvendinant investicijų projektus, sudarė **870,8 mln. eurų** (iš jų: **388,5 mln. eurų – valstybės biudžeto lėšos (išskyrus ES lėšas)**, **482,3 mln. eurų – ES lėšos**), arba **583,9 mln. eurų (40,1 proc.) mažiau, palyginti su planu su leistiniais atskaitymais**. 13,8 proc. (80,8 mln. eurų) šios sumos, arba 17,2 proc. planuotų lėšų, sudarė valstybės biudžeto lėšos (išskyrus ES lėšas), ir 86,2 proc. (503,1 mln. eurų), arba 51,1 proc. planuotų lėšų, – ES lėšos.

Vertinant 2021 metų valstybės kapitalo investicijų plano su leistinais atskaitymais vykdymą, tiek iš Valstybės investicijų programos vykdymo ataskaitos formos Nr. 10, kurioje pateikiami duomenys apie 2021 metams valstybės kapitalo investicijoms numatytų skirti lėšų planą, planą su leistinais atskaitymais ir įvykdymą 2021 m. gruodžio 31 d. pagal investavimo sritis, tiek iš 6 paveiksle pateiktos diagramos, matyti, kad planuotų su leistinais atskaitymais valstybės biudžeto lėšų kasinių išlaidų daugiausia nepatirta tų investavimo sričių investicijų projektams finansuoti, kurioms ES lėšų buvo numatyta skirti daugiausia. Pavyzdžiui, transporto ir ryšių investavimo srities investicijų projektams finansuoti nepatirtų kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto suma sudarė 274,8 mln. eurų arba 46,9 proc. planuotų lėšų, švietimo – beveik 88,1 mln. eurų arba 41,6 proc. planuotų lėšų, o tai leidžia daryti išvadą, kad ES investicijų projektai 2021 metais buvo vykdomi lėčiau, nei planuota.

6 paveikslas. 2021 metų plano su leistinais atskaitymais ir patirtų kasinių išlaidų pagal investavimo sritis palyginimas, mln. eurų



Šaltinis – Finansų ministerija

Finansų ministerija atliko 2021 metų valstybės kapitalo investicijų plano su leistinais atskaitymais vykdymo analizę, kurios duomenys atskleisti 16 lentelėje, pagal investavimo sritis ir investicijų projektų grupes.

16 lentelė. 2021 metų plano su leistinais atskaitymais vykdymas pagal investavimo sritis ir investicijų projektų grupes, mln. eurų ir proc. (%)

Investavimo srities pavadinimas	Plano su leistinais atskaitymais vykdymas					
	ES investicijų projektų				VB investicijų projektų	
	iš viso		iš jų		iš viso	
	mln. eurų	%	ES lėšos		mln. eurų	%
			mln. eurų	%		
Valstybės valdymas	5,3	51,0	0,1	98,8	15,6	82,4
Krašto apsauga					116,6	99,8
Viešoji tvarka	0,1	12,4	0,1	12,4	3,4	55,1
Švietimas	104,6	54,5	92,7	52,1	19,1	95,7
Sveikatos apsauga	27,9	54,4	25,3	56,4	10,5	86,5
Socialinė apsauga	10,1	40,6	9,4	42,0	1,1	60,4
Aplinkos apsauga	70,7	65,6	69,2	65,1	0,6	63,5

Kultūra	24,8	48,2	21,9	49,9	25,7	93,8
Žemės ūkis	15,6	81,1	12,6	80,6	3,2	80,7
Visuomenės apsauga	80,4	54,1	73,1	54,0	13,3	97,4
Transportas ir ryšiai	194,3	42,1	167,2	42,0	116,7	93,4
Kita veikla	10,5	26,6	10,5	26,6	0,4	68,2
Iš viso	544,4	49,2	482,3	49,2	326,5	93,9

Šaltinis – Finansų ministerija

Iš 16 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad ES investicijų projektams finansuoti 2021 metais buvo išmokėta **544,4 mln. eurų** valstybės biudžeto lėšų (iš jų **482,3 mln. eurų** – ES lėšos), o tai sudaro **49,2 proc.** šiems investicijų projektams 2021 metais planuotų (planas su leistiniais atskaitymais) išmokėti valstybės biudžeto lėšų, arba **562,7 mln. eurų** (iš jų **503,1 mln. eurų** – ES lėšos) mažiau, nei jiems buvo planuota, ir tai rodo, kad beveik 96,4 proc. nepatirtų kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto tenka ES investicijų projektams. Atsižvelgiant į tai, kad informacija apie ES investicijų projektams įgyvendinti planuotas lėšas ir jiems finansuoti patirtas kasines išlaidas iš valstybės biudžeto atskleista aiškinamojo rašto IV skyriaus *Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis finansuojamų programų vykdymas* dalyje, šioje dalyje ji detaliau neanalizuojama.

VB investicijų projektams finansuoti 2021 metais buvo planuota (planas su leistiniais atskaitymais) išmokėti 347,6 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų, išmokėta beveik **326,5 mln. eurų** arba **21,2 mln. eurų** (6,1 proc.) mažiau, nei planuota. Atsižvelgiant į tai, kad šiai grupei priskirtiems investicijų projektams iš valstybės biudžeto išmokėta beveik 94 proc. jiems planuotų lėšų, bendras plano su leistiniais atskaitymais vykdymas vertintinas kaip atitinkantis planuotą. Iš 16 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad daugiausia (99,8 proc.) planuotų valstybės biudžeto lėšų buvo išmokėta strategiškai svarbiems krašto apsaugos srities investicijų projektams finansuoti. Tai rodo racionalų valstybės skiriamų lėšų gynybos reikmėms panaudojimą. 97,4 proc. planuotų valstybės biudžeto lėšų išmokėta investicijų projektams, skirtiems stiprinti viešąjį saugumą ir didinti viešojo valdymo veiksmingumą, 95,7 proc. – skirtiems užtikrinti prieinamą ir kokybišką švietimą, mokslą ir sportą Lietuvos gyventojams. Vertinant 2021 metais nepatirtų kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto valstybės kapitalo investicijoms dydį absoliučia lėšų suma ir jos išraiška procentais, daugiausia (2,7 mln. eurų arba 44,9 proc.) kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto nepatirta viešosios tvarkos investicijų projektams finansuoti, nes užsitęsę viešųjų pirkimų ir su jais susijusios teisinės bei administracinės procedūros, paslaugų teikėjai laiku neįvykdė sutartyse numatytų įsipareigojimų. Vertinant 2021 metais nepatirtų kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto valstybės kapitalo investicijoms dydį tik absoliučia lėšų suma, daugiausia (8,2 mln. eurų) kasinių išlaidų iš valstybės biudžeto nepatirta transporto ir ryšių investavimo srities investicijų projektams finansuoti. Lėšų nepanaudojimą lėmė užsitęsusių viešųjų pirkimų ir su jais susijusios teisinės bei administracinės procedūros, užtrukusių projektų įgyvendinimo eigoje paaiškėjusių papildomų darbų atlikimo terminų derinimo procedūros, paslaugų teikėjų laiku neįvykdyti sutartyse numatyti įsipareigojimai.

Kartu informuojame, kad 2021 metais buvo apmokėtos visos išlaidos pagal nustatyta tvarka pateiktas paraiškas dėl lėšų skyrimo iš valstybės biudžeto už 2021 metais atliktus darbus, suteiktas paslaugas ir įsigytą turtą.

SKOLINIMOSI IR SKOLOS LIMITAI

2021 metais Vyriausybė laikėsi visų teisės aktuose nustatytų skolinimosi ir skolos limitų. Vyriausybės grynasis skolinių įsipareigojimų pokytis 2021 m. sudarė 1.316,5 mln. eurų (limitas – 3.270 mln. eurų). Iš viso 2021 m. Vyriausybei atstovaujanti Finansų ministerija pasiskolino apie 3.644,2 mln. eurų. 2021 m. liepą tarptautinėse kapitalo rinkose buvo išplatinta 30 metų trukmės 750

mln. eurų nominaliosios vertės euroobligacijų emisija. Vidaus rinkoje, išleidžiant Vyriausybės vertybinius popierius aukciono būdu, buvo pasiskolinta 2.025 mln. eurų. Pagal pasirašytas paskolų sutartis su Europos Tarybos vystymo banku ir Europos Komisija dėl ES laikinos finansinės paramos priemonės SURE gauta 864 mln. eurų.

Vyriausybės įsipareigojimai už valstybės garantuojamų garantijų institucijų priimtus įsipareigojimus pagal garantijas sudarė 315,8 mln. eurų (limitas – 777,4 mln. eurų). Bendra valstybės garantijų dėl paskolų, teikiamų valstybės investicijų projektams finansuoti ir (arba) naudojamų Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nurodytų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių apyvartinėms lėšoms papildyti, suma 2021 metais – 120,6 mln. eurų (limitas – 345 mln. eurų). Bendra Vyriausybės garantijų dėl Mokslo ir studijų įstatyme nurodytų valstybės remiamų paskolų, priimtų 2021 ir ankstesniais metais, įsipareigojimų suma – 82,8 mln. eurų (limitas – 101 mln. eurų), iš jų per 2021 metus priimtų naujų įsipareigojimų suma – 12,7 mln. eurų (limitas – 16 mln. eurų). Bendra valstybės garantijų dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti, suma 2021 metais – 50 mln. eurų (limitas – 200 mln. eurų).

Valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybinių profesinio mokymo įstaigų 2021 metais pasirašytų paskolų sutarčių ir kitų įsipareigojamųjų dokumentų, suteikiančių teisę skolintis, suma – 11,3 mln. eurų (limitas – 37 mln. eurų). Bendra valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybinių profesinio mokymo įstaigų pasiskolintų lėšų pagal 2021 ir ankstesniais metais pasirašytas paskolų sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus suma – 1,8 mln. eurų (limitas – 25 mln. eurų).

Lietuvos Respublikos valstybės garantijos suteiktos pagal Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotus tarptautinius susitarimus su Europos investicijų banku 2021 m. sudarė 1,9 mln. eurų. Pagal Lietuvos Respublikos ir Europos Komisijos pasirašytos 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentu sukurtos laikinos finansinės Priemonės, siekiant koronaviruso pandemijos paveiktoms Europos Sąjungos valstybėms narėms suteikti paramą patyrus staigų viešųjų išlaidų, skirtų užimtumui išsaugoti, padidėjimą (SURE), Lietuvos Respublikos valstybės garantijos 2021 m. sudarė 84 mln. eurų.

Bendras valstybės įsipareigojimų pagal garantijas lygis 2021 m. buvo 1,2 proc. BVP ir neviršijo nustatyto 5 proc. BVP limitu. Taip pat Vyriausybė 2021 metais laikėsi visų kitų – perfinansavimo, palūkanų ir valiutų kursų kitimo – rizikos limitų.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme numatyta, kad 2021 metais valstybės biudžeto asignavimai (kartu su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis) viršys pajamas **4 177,9 mln. eurų**. Faktiškai valstybės biudžeto asignavimai viršijo valstybės biudžeto pajamas (kartu su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis) **1 702,8 mln. eurų**.

Valstybės biudžeto asignavimai viršijo valstybės biudžeto pajamas (nevertinat ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos įplaukų ir šiomis lėšomis vykdomų programų išlaidų) **2 111,4 mln. eurų**. 2021 metais valstybės biudžetas surinko 1 081,8 mln. eurų daugiau pajamų, o programoms įgyvendinti panaudojo 778,6 mln. eurų mažiau asignavimų nei planuota Finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme (nevertinat ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos įplaukų ir šiomis lėšomis vykdomų programų išlaidų).

2021 metais gauta 2 332,8 mln. eurų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, palūkanų, delspinigių ir kitų pajamų, projektų vykdytojai taip pat grąžino 52,5 mln. eurų ankstesniais metais išmokėtų finansinės paramos lėšų. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos programoms finansuoti per 2021 metus buvo išmokėta 1 924,2 mln. eurų. Metų pabaigoje bendras ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų likutis buvo 169,2 mln. eurų (2020 metų pabaigoje likutis buvo neigiamas ir sudarė 292,0 mln. eurų). Informacija apie ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos įplaukas ir mokėjimus pagal finansavimo šaltinius 2021 metais pateikiama aiškinamojo rašto **5 priede**.

17 lentelė. Informacija apie valstybės biudžeto ir skolintų lėšų likučius bankų sąskaitose ir baigiamas apyvartas, mln. eurų.

Lėšos pagal paskirtį	Lėšų likutis 2021 m. gruodžio 31 d. (įskaitant terminuotuosius indėlius)	Papildomos įplaukos, mokėtojų sumokėtos iki 2021 m. gruodžio 31 d.	Asignavimų valdytojų grąžintos lėšos, didinančios likutį	Biudžeto lėšų likučiai asignavimų valdytojų sąskaitose	Iš viso
Valstybės biudžeto lėšos	860,5	18,3	54,5	12,0	945,3
ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	164,1	0	0,6	0	164,7
Valstybės vardu pasiskolintos lėšos	1 527,6	0	0	0	1527,6
Iš viso valstybės biudžeto ir skolintos lėšos	2 552,2	18,3	55,1	12,0	2 637,6

Šaltinis – Finansų ministerija

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje valstybės biudžeto, įskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, lėšų likutis sudarė 1 110,0 mln. eurų, iš kurių:

- 18,3 mln. eurų sudaro mokėtojų iki 2021 m. gruodžio 31 d. į Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas įmokėtos įmokos;
- 55,1 mln. eurų sudaro iki 2022 m. sausio 10 d. asignavimų valdytojų grąžintos lėšos;
- 12,0 mln. eurų sudaro lėšos, kurios buvo negrąžintos ir liko asignavimų valdytojų sąskaitose teisės aktuose nustatyta tvarka,

Valstybės vardu pasiskolintų lėšų likutis sudarė 1 527,57 mln. eurų. Iš jų per 2021 m gauti 657 mln. eur iš Europos Komisijos (SURE) ir 207 mln. iš Europos Centrinio banko.

2021 m. suteikta trumpalaikių paskolų savivaldybėms už 3,579 mln. eurų, visos grąžintos iki metų pabaigos.

Paskolos savivaldybėms, kurios buvo išduotos 2011 ir 2013 metais iš valstybės biudžeto laikinam pajamų trūkumui, susidariusiam dėl akcinės bendrovės banko „Snoras“, akcinės bendrovės Ūkio banko veiklos apribojimo ir banko licencijos atšaukimo, padengti ir kurių grąžinimo terminas pratęstas iki 2023 m., likutis yra 9,7 mln.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė

Valstybės išdo departamento direktorius

Audrius Želionis